

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
2018–2020-ŪJŲ METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

Asignavimų valdytojas(ai)	Prienų rajono savivaldybės administracija, 288742590; Finansų skyrius, 288742590; Prienų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, 188640990, Prienų rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba, 7077382; Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, 300886599; Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, 301846675; Prienų globos namai, 190795318; Jiezo vaikų globos namai, 190201025; Prienų „Žiburio“ gimnazija, 190189676; Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla, 190189861; Prienų r. Jiezo gimnazija, 190881450; Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazija, 190193030; Prienų r. Stakliškių gimnazija, 190192277; Prienų „Ažuolo“ progimnazija, 190190269; Prienų r. Balbieriškio pagrindinė mokykla, 190189338; Prienų r. Išlaužo pagrindinė mokykla, 190194851; Prienų r. Naujosios Ūtos pagrindinė mokykla, 190196489; Prienų r. Pakuonio pagrindinė mokykla, 190189523; Prienų r. Šilavoto pagrindinė mokykla, 190198344; Prienų r. Skriaudžių pagrindinė mokykla, 190197819; Prienų lopšelis-darželis „Pasaka“, 290213480; Prienų lopšelis-darželis „Gintarėlis“, 190213141; Prienų lopšelis-darželis „Saulutė“, 190212573; Prienų švietimo pagalbos tarnyba, 300047768; Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras, 190203567; Prienų Justino Marcinkevičiaus viešoji biblioteka, 188210711; Prienų krašto muziejus, 188206823; Prienų r. Veiverių Antano Kučingio meno mokykla, 191553816; Prienų r. Jiezo muzikos mokykla, 191553392; Prienų meno mokykla, 190202465; Prienų kultūros ir laisvalaikio centras, 301792028; Veiverių kultūros ir laisvalaikio centras, 301792658; Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centras, 301792633; Jiezo kultūros ir laisvalaikio centras, 301792626; Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centras, 301791983.
----------------------------------	---

Misija:	Kokybiškai tenkinti viešuosius bendruomenės poreikius ir interesus, skatinant vietos savivaldą ir tinkamai įgyvendinant viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijas.
----------------	---

SITUACIJOS ANALIZĖ	
IŠORINĖS APLINKOS ANALIZĖ:	
POLITINIAI – TEISINIAI VEIKSNIAI Prienų r. savivaldybės veikla planuojama orientuojantis į nacionaliniu ir regioniniu lygiu patvirtintų strategijų prioritetus, taip pat atsižvelgiant į Prienų rajono strateginio plėtros plano prioritetus ir tikslus. Politiniai įvykiai Lietuvoje ir Europoje Rinkimai į Lietuvos Respublikos Seimą. 2016 m. įvyko Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai – pirmasis rinkimų turas vyko 2016 m. spalio 9 d., antrasis – 2016 m. spalio 23 d. Rinkimuose buvo naudojama mišrioji rinkimų sistema: pagal ją 70 Seimo narių turėjo būti išrinkti pagal proporcinio atstovavimo sistemą, 71 – daugumos atstovavimo sistemą dviem etapais. Seime veikia Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų, Lietuvos socialdemokratų partijos, Liberalų sąjūdžio, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos, partijos „Tvarka ir teisingumas“ frakcijos ir Mišri Seimo narių grupė. Vyriausybės veiklos programa yra svarbus dokumentas šalies savivaldybėms, nes joje apibrėžtos pagrindinės mokesčių, valstybės ir savivaldybių valdymo reformų gairės. Vyriausybės ilgalaikis tikslas yra suderinti sąlygas ekonomikos vystymuisi, gyventojų gerovei ir aukštiems aplinkos kokybės standartams. Skatinti savarankišką ir už savo sprendimus atsakingą vietos savivaldą, įgyvendinti efektyvią regionų politiką, pasiręgti regioninio valdymo reformai. „Ateities Lietuvos regioninė politika turi įtraukti ir suteikti galia vietos partneriams, bendruomenėms, verslui, nevyriausybiniams organizacijoms.“	

Vyriausybės dėmesys bus skiriamas kultūros sričiai – Vyriausybė planuoja tobulinti paramos kultūrai sistemą, siekti visiems prieinamos ir įtraukiančios kultūros. Bus siekiama, kad stiprėtų regioniniai švietimo ir kultūros centrai – bibliotekos, jaunimo centrai ir kitos įstaigos, taip pat kaimo bendruomenės.

Rinkimai į Europos Parlamentą. Lietuvoje rinkimai į Europos Parlamentą vyko 2014 m. gegužės 25 d. Šiuose rinkimuose dalyvavo – 47,35 proc. rinkėjų. 2014 m. Lietuvoje Europos Parlamento rinkimus, kuriuose dalyvavo 10 politinių partijų, laimėjo: Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD), gavusi 17,43 proc. balsų ir 2 mandatus; Lietuvos socialdemokratų partija – 17,26 proc. balsų ir 2 mandatus; Liberalų sąjūdis – 16,55 proc. balsų ir 2 mandatus. Partija „Tvarka ir teisingumas“ – 14,25 proc. balsų ir 2 mandatus; Darbo partija – 12,81 proc. balsų ir 1 mandatą; Lietuvos lenkų rinkimų akcija – 8,05 proc. balsų ir 1 mandatą; Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – 6,61 proc. balsų ir 1 mandatą; kitos rinkimuose dalyvavusios partijos neperkopė privalomo 5 proc. barjero.

Prezidento rinkimai. Prezidento rinkimai Lietuvoje vyko 2014 m. gegužės 14 d. Vyriausioji rinkimų komisija gegužės 25 d. patvirtino galutinius rinkimų rezultatus, pagal kuriuos Lietuvos Respublikos Prezidente išrinkta Dalia Grybauskaitė. Savo rinkiminėje programoje Prezidentė Dalia Grybauskaitė įsipareigojo siekti skaidrumo visose valstybės gyvenimo srityse.

Nacionalinis planavimas

Valstybės ilgalaikės raidos strategija. Lietuvos Respublikos Seimas 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 „Dėl Valstybės ilgalaikės raidos strategijos“ patvirtino Valstybės ilgalaikės raidos strategiją. Valstybės ilgalaikės raidos strategija – tai strateginio planavimo dokumentas, atspindintis Valstybės ilgalaikės raidos viziją, pagrįstą ekonominės, socialinės-kultūrinės ir politinės situacijos analize. Valstybės ilgalaikės raidos strategija turėtų tapti svarbiausiu planavimo dokumentu, kuris padėtų suderinti tarpusavyje ir integruotų valstybės bendrąsias ir šakines strategijas. Šioje strategijoje numatoma Valstybės ilgalaikės raidos vizija, atspindinti tarpusavyje suderintas visų sektorių ilgalaikės plėtros kryptis.

Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje numatyti ilgalaikiai valstybės raidos prioritetai:

- Žinių visuomenė;
- Saugi visuomenė;
- Konkurencinga ekonomika.

Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002 m. parengė darnaus vystymosi prielaidų vertinimo ataskaitą, o 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 patvirtino Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją. Lietuvos nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje suformuluoti gana ambicingi tikslai ir uždaviniai. Formuluojant Lietuvos nacionalinės darnaus vystymosi strategijos prioritetus ir tikslus, buvo vadovautasi nacionaliniais interesais ir jau parengtais strateginiais dokumentais (Valstybės ilgalaikės raidos strategija, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos ūkio plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija ir t. t.).

Strategijoje įvardinti Lietuvos darnaus vystymosi prioritetai: nuosaikus ir darnus ūkio šakų ir regionų ekonomikos vystymasis; socialinių ir ekonominių skirtumų tarp regionų ir regionų viduje mažinimas išsaugant jų savitumą; pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas; efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas; pavojaus žmonių sveikatai mažinimas; pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas; geresnė biologinės įvairovės apsauga; geresnė kraštovaizdžio apsauga ir racionalus tvarkymas; užimtumo didinimas, nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimas; švietimo ir mokslo vaidmens didinimas; Lietuvos kultūrinio savitumo išsaugojimas.

2009 m. parengta „Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos“ nauja redakcija. Pagrindinis darnaus vystymosi siekis išlieka tas pats, tačiau atsižvelgus į atnaujintos ES darnaus vystymosi strategijos prioritetus suformuluoti du nauji prioritetai: tausojančias vartojimas ir vystomasis bendradarbiavimas. Tai prioriteto Skurdas pasaulyje ir darnaus vystymosi iššūkiai atitikmuo, kuriame suformuluoti svarbiausi Lietuvos įsipareigojimai taikos užtikrinimo pasaulyje ir skirtumų tarp išsivysčiusių ir besivystančių valstybių mažinimo srityse. Pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas didinant ekologinį jų efektyvumą ir įtraukiant aplinkos interesus į jų vystymosi strategijas – itin svarbus Lietuvos darnaus vystymosi prioritetas.

Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija. Lietuvos ūkio plėtros iki 2015 metų ilgalaikės strategijos parengimas yra šalies ekonomikos plėtros strateginio valdymo, kaip valstybės funkcijos, įgyvendinimo pradinis žingsnis. Bendriausia prasme šalies ekonomikos plėtros strateginis valdymas traktuojamas kaip valstybės realizuojama nepertraukiama strateginės analizės, strategijos formavimo ir jos įgyvendinimo funkcija, leidžianti savalaikiai adaptuotis prie vidinės ir tarptautinės situacijos pokyčių ir maksimaliai didinti bei efektyviai išnaudoti šalies ekonominį potencialą.

Ekonomikos plėtros valstybinę strategiją bendriausiu pavidalu galima apibūdinti kaip sprendimų visumą, apibrėžiančią pagrindinius šalies ekonomikos plėtros strateginius tikslus ilgalaikiai perspektyvai, taip pat svarbiausius valstybės veiksmus bei priemones šiems tikslams pasiekti. Strategija visuomet turi tikslinę orientaciją, kurią skirtingais detalizacijos lygiais apibrėžia šalies ekonomikos vizija, ekonomikos plėtros valstybės misija ir strateginiai tikslai (politiniai, socialiniai ir ekonominiai). Neatsiejama strategijos sudėtinė dalis yra valstybės politika, ekonomikos reformos, svarbiausi veiksmai ir pagrindinės priemonės vizijai, misijai ir strateginiams tikslams įgyvendinti. Strategija periodiškai atnaujinama, tikslinama ir koreguojama, jeigu to reikalauja susiklosčiusi šalies vidinė ir tarptautinė situacija.

Regioninis planavimas.

Nacionalinė regioninė politika formuojama atsižvelgiant į Europos Sąjungos regioninės politikos prioritetus ir tikslus. Regioninė politika glaudžiai siejasi su ES struktūriniu politika, kurios tikslas – finansinėmis priemonėmis ir nacionalinių regioninių politikų koordinavimu mažinti ES valstybių ekonominio ir socialinio išsivystymo skirtumus.

Lietuvoje yra ryškių regioninių gamtinių, ekonominių, demografinių ir infrastruktūros sąlygų, įtakančių ūkio plėtrą, skirtumų, kurie lemia nemažus gyventojų užimtumo, pajamų lygio ir kitų socialinio-ekonominio regionų išsivystymo rodiklių skirtumus. Siekiant subalansuoti Lietuvos ūkio plėtrą regioniniu aspektu bei užtikrinti visų regionų tolygią ekonominę plėtrą ir ekonominę bei socialinę sanglaudą rengiami regionų plėtros planai. 2015 m. parengta Kauno regiono integruota teritorijų vystymo programa.

Kauno regiono plėtros planas iki 2020 metų. Siekiant gerinti Kauno regiono plėtros planavimą, 2010 m. gegužės 25 d. Kauno regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 1 buvo patvirtintas Kauno regiono plėtros planas iki 2020 metų. Šis plėtros planas yra strateginis dokumentas, kurio paskirtis įgyvendinti nacionalinę politiką regioninės plėtros srityje. Plėtros planas yra svarbus dokumentas, skirtas tinkamai pasirengti ir panaudoti Europos Sąjungos struktūrinę paramą. Regioninio plėtros plano iki 2020 metų rengimą organizavo Kauno apskrities viršininko administracijos Regioninės plėtros departamentas. Numatant plėtros plano tikslus, uždavinius, priemones, atliekant aplinkos analizę, dalyvavo Kauno apskrities viršininko administracijos darbuotojai, pavaldžių įstaigų darbuotojai, regiono savivaldybių administracijų specialistai, nevyriausybinų organizacijų, bendruomenių nariai, socialiniai ir ekonominiai partneriai.

ES struktūrinės paramos panaudojimo strategija. Ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo tikslui įgyvendinti pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programą skirta 6,709 mlrd. eurų: 3,501 mlrd. eurų iš Europos regioninės plėtros fondo; 1,127 mlrd. eurų iš Europos socialinio fondo; 2,049 mlrd. eurų iš Sanglaudos fondo; 31,8 mln. eurų iš specialiųjų asignavimų Jaunimo užimtumo iniciatyvai.

Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui įgyvendinti skirta 113,7 mln. eurų iš Europos regioninės plėtros fondo.

Įgyvendinant ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo tikslą, 2014–2020 m. laikotarpiu didelis dėmesys numatomas skirti į aukštą pridėtinę vertę orientuotai ekonomikai. Lėšos koncentruojamos tose srityse, kurios gali užtikrinti ilgalaikį ir tvarų ekonomikos augimą ir jos konkurencingumą. Apie 10 proc. ES fondų lėšų planuojama skirti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimui, apie 8 proc. – smulkaus ir vidutinio verslo skatinimui. Tikimasi, kad šios investicijos prisidės prie sąlygų vietinių ir užsienio investicijų pritraukimui pagerinimo, didins verslo konkurencingumą ir sudarys prielaidas spartesniam ekonomikos augimui. Taip pat labai svarbios yra investicijos į energetinio efektyvumo bei atsinaujinančios energetikos sritis, kurioms numatoma skirti 14,5 proc. 2014–2020 m. ES fondų lėšų. Informacinės visuomenės skatinimui numatoma skirti 3,6 proc. lėšų.

2014–2020 m. laikotarpiu taip pat numatomos didesnės nei 2007–2013 m. laikotarpiu investicijos iš Europos socialinio fondo, kuriuo finansuojamos neinfrastruktūrinės veiklos, orientuotos į socialinės atskirties mažinimą, švietimą, žmogiškųjų išteklių potencialo didinimą, socialinės atskirties mažinimą. Bendrai šioms sritims numatoma skirti 28,8 proc. 2014–2020 m. ES fondų lėšų. Iš jų ne mažiau nei 20 proc. lėšų bus skirta kovai su skurdu. Viešojo valdymo veikloms, taip pat finansuojamoms Europos socialinio fondo lėšomis, bus skirta 2,2 proc. ES fondų lėšų.

2014–2020 m. laikotarpiu toliau bus plėtojama ir gerinama transporto ir energetikos infrastruktūra (bendrai šioms sritims numatoma skirti 17,2 proc. ES fondų lėšų) bei bus investuojama į aplinkosaugos priemones (apie 12,5 proc. ES fondų lėšų).

EKONOMINIAI VEIKSNIAI

Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai

Kaip skelbia Lietuvos Respublikos finansų ministerija, įvertinus pirmojo pusmečio rezultatus ir atsižvelgus į sumažėsiančią užsienio paklausą (dėl išaugusio neapibrėžtumo po Jungtinės Karalystės referendumo „Brexit“) bei dėl ekonominio neužtikrintumo iš dalies prislopsiančią vidaus paklausą, numatome, kad 2016 m. šalies BVP augo 2,3 proc., t. y. 0,2 proc. punktais mažiau, nei buvo numatyta pavasarį. Vėlesniu laikotarpiu – 2017–2019 m. – projektuojamą BVP augimo tempą taip pat sumažins – iki 2,7 proc., 2,5 proc. ir 2,5 proc.

Tikėtina, kad vidutiniu laikotarpiu dėl patrauklesnio atlyginimo privačiame sektoriuje valstybės tarnyboje užimtųjų skaičius augs lėtai su rizika nuosaikiai mažėti. Paskutinius septynerius metus trunkantis laisvų darbo vietų skaičiaus augimas išpėja apie toliau augantį darbo jėgos poreikį ir stiprėjantį darbo jėgos pasiūlos neatitikimą paklausai. Darbo biržos duomenimis, šalyje vis labiau ryškėja tam tikrų profesijų darbuotojų trūkumas.

1 lentelė. Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai

Makroekonominiai rodikliai / Metai	2015	Projekcija			
		2016	2017	2018	2019
BVP augimas /grandine susietos apimtys augimas, proc.	1,6	2,3	2,7	2,5	2,5
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, procentais	5,4	7,4	6,2	6,1	6,3
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, Eur.	714,1	766,9	814,3	863,9	918,6
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc., darbo jėgos tyrimų duomenimis	9,1	8,0	7,2	6,6	6,3
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų defliatorius	5,5	3,9	3,7	3,4	3,4
BVP augimas to meto kainomis, proc.	1,9	3,1	5,0	4,8	4,8

Šaltinis: Lietuvos Respublikos finansų ministerija

Bendrasis vidaus produktas. Kauno apskrityje 2015 m. buvo sukurta 19,8 proc. šalies BVP. BVP apimtys, tenkančios vienam gyventojui Kauno apskrityje siekia 99,2 proc. šalies vidurkio ir atsilieka nuo Vilniaus (145,5 proc.) ar Klaipėdos apskričių (103 proc. šalies vidurkio).

2 lentelė. Bendrasis vidaus produktas apskrityse 2015 m.

Teritorija	BVP, mln. Eur	BVP, tenkantis vienam gyventojui		Apskričių sukurta BVP dalis, %
		tūkst. Eur	palyginti su šalies vidurkiu, %	
Lietuvos Respublika	37 330,5	12,9	100,0	100,0
Kauno apskritis	7 394,5	12,7	99,2	19,8
Klaipėdos apskritis	4 315,9	13,2	103	11,6
Vilniaus apskritis	15 081,9	18,7	145,5	40,4

Šaltinis: Statistikos departamentas

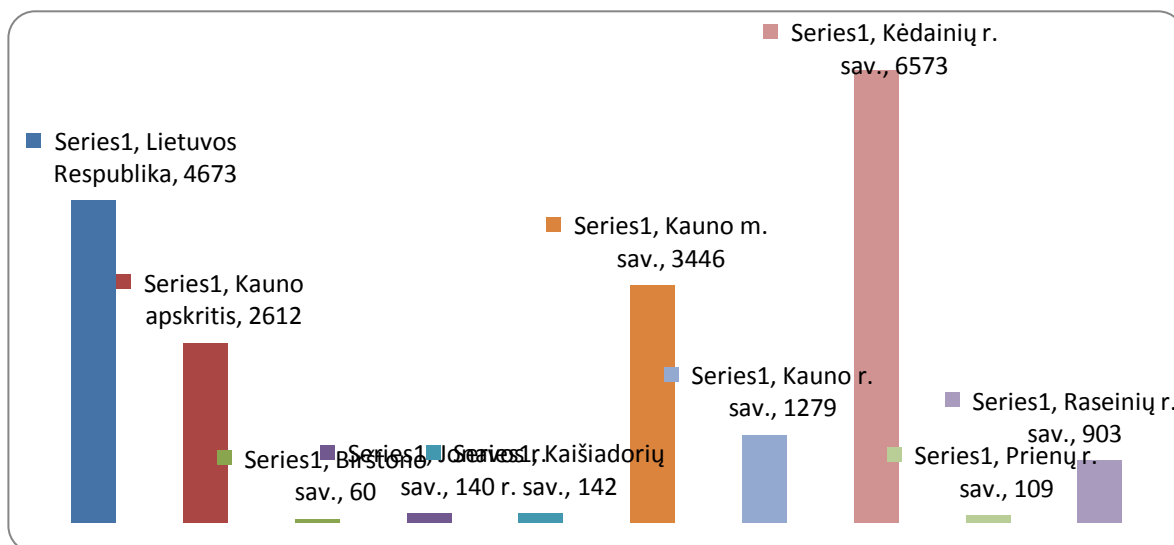
Oficialios statistinės informacijos apie bendrąjį vidaus produktą Kauno m. savivaldybėje Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Statistikos departamentas) nepateikia (informacija pateikiama tik apskričių lygmeniu). Nagrinėjant BVP dinamiką apskrityje, tikslinga vadovautis prielaida, kad didžioji dalis BVP sukuriamą Kauno m. savivaldybėje. Čia koncentruota didelė dalis pramonės, smulkaus bei vidutinio verslo įmonių.

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI). TUI pritraukimas – svarbus veiksnys, siekiant užtikrinti ilgalaikį ekonominį augimą, sukurti didesnę pridėtinę vertę, greičiau diegti technologines naujoves pramonėje ir kitose verslo srityse. 2015 m. gruodžio 31 d. sukauptosios tiesioginės užsienio investicijos (TUI) Lietuvoje sudarė 13,5 mlrd. EUR ir, palyginti su 2014 m. tuo pačiu laikotarpiu, padidėjo 5,9 proc. TUI vienam Lietuvos gyventojui išaugo 7,1proc. ir sudarė vidutiniškai 4,7 tūkst. EUR.

Kauno apskrityje 2015 m., Statistikos departamento duomenimis, tiesioginės užsienio investicijos sudarė 1,5 mlrd. EUR, tai yra 11,2 proc. visoje Lietuvoje pritrauktų investicijų. Prienų rajono savivaldybei iš jų

teko 3,2 mln. EUR visų apskričiai tekusių investicijų. Tai gana žemas rodiklis – tarp visų apskrities savivaldybių Prienų r. sav. užėmė 7-tą vietą iš 8 (mažiau TUI teko tik Birštono sav. – 0,26 mln. EUR ir Kaišiadorių sav. – 4,46 mln. EUR). TUI tenkančios vienam gyventojui, situacija išlieka tokia pati. 2015 m. duomenimis, vienam Prienų r. sav. gyventojui teko 109 EUR tiesioginių užsienio investicijų (1 pav.)

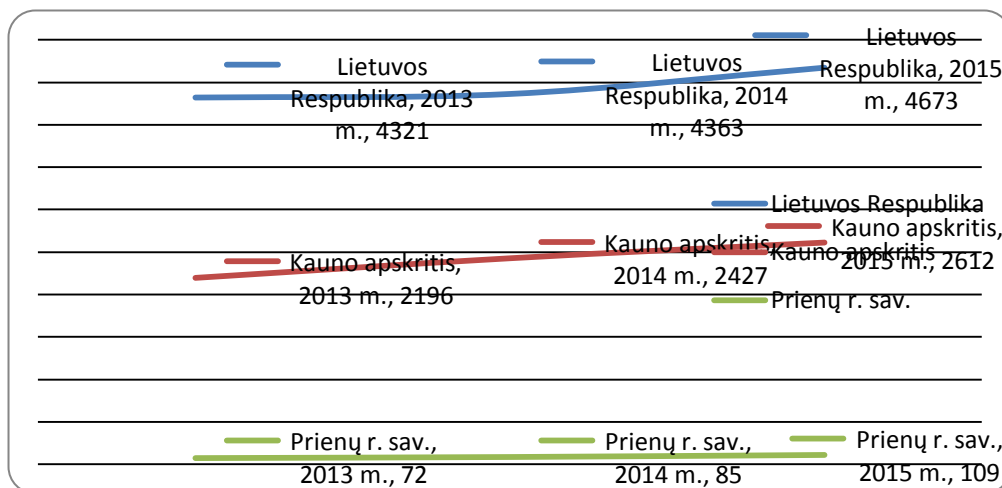
1 pav. TUI vienam gyventojui 2015 m., EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

Minėti rodikliai rodo nepakankamą Prienų rajono gebėjimą pritraukti bei įsisavinti TUI: nepaisant patogios rajono geografinės padėties, investuotojai dažniau rinkosi Kėdainių rajono ar Kauno miesto savivaldybes.

2 pav. TUI vienam gyventojui dinamika 2013–2015 m., EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

2013–2015 m. laikotarpio metų pradžioje TUI apimtys, tekusios vienam gyventojui, Prienų r. savivaldybėje tolygiai didėjo. 2015 m. šis rodiklis buvo didesnis lyginant su 2013 m.

Materialinės investicijos (MI). Analizuojant Statistikos departamento pateikiamus 2013–2015 m. duomenis pastebima, kad Prienų rajonui apskrities kontekste tenka gana maža dalis materialinių investicijų ir ši dalis turi tendenciją mažėti. 2011 m. Prienų r. sav. teko 2,2 proc. apskrities MI, ši dalis 2012 m. sumažėjo iki 1,36 proc., o 2013 m. pakilo iki 1,43 proc. Šis santykis didesnis tik todėl, kad Kauno apskrities bendras rodiklis šiek tiek krito (-9,4 proc.). Materialinių investicijų vienam gyventojui rodiklis Prienų r. sav. taip pat nesiekė apskrities lygio – 2011 m. šis rodiklis buvo 586 EUR vienam gyventojui ir siekė 45,5 proc. apskrities bei 35,0 proc. šalies vidurkio, o 2013 m. – 394 EUR vienam gyventojui ir siekė 29,5 proc. apskrities bei 22,6 proc. šalies vidurkio (3 lentelė).

3 lentelė. Materialinės investicijos

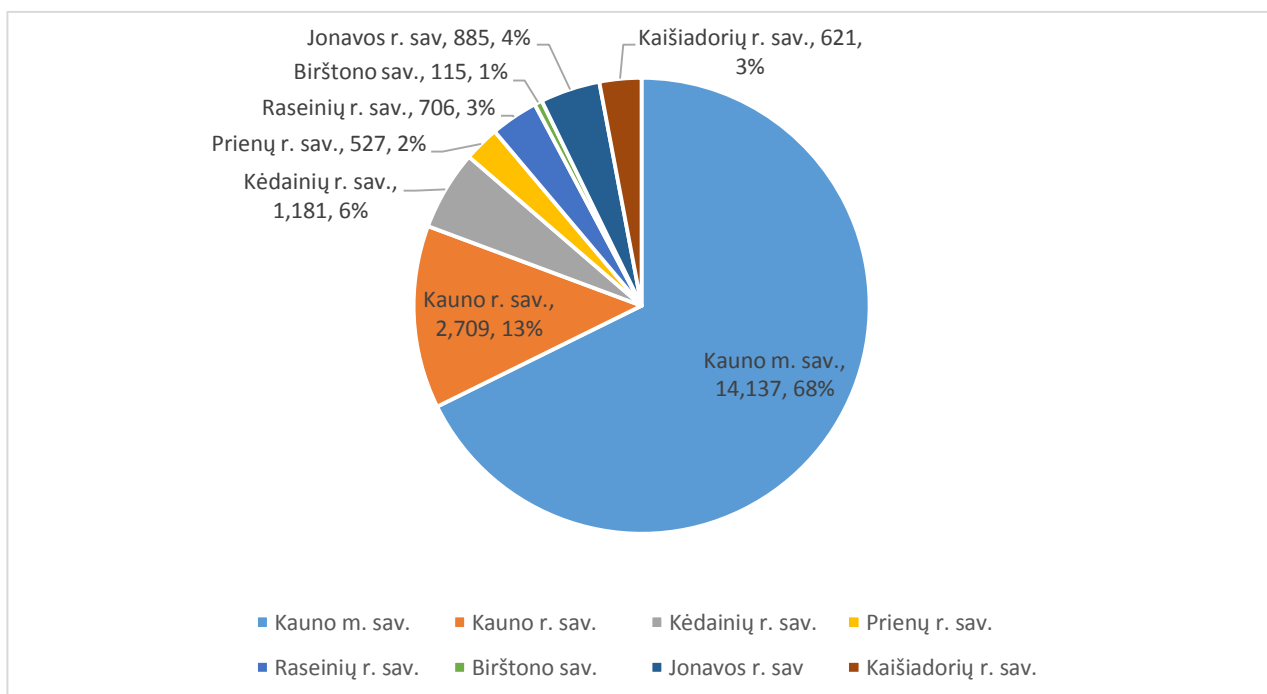
Teritorija	Materialinės investicijos, tūkst. EUR			Pokytis 2013– 2015 m., proc.	Materialinių investicijų tenka vienam gyventojui, EUR			Pokytis 2013– 2015 m., proc.
	2013	2014	2015		2013	2014	2015	
Lietuvos Respublika	5933867	6081759	5869198	-1,09	2006	2074	2020	0,7
Kauno apskritis	908557	1040816	1047899	15,34	1540	1779	1806	17,27
Birštono sav.	4869	10490	6095	25,18	1103	2400	1401	27,02
Jonavos r. sav.	71598	76529	84388	17,86	1599	1732	1938	21,20
Kaišiadorių r. sav.	29617	34960	35612	20,24	907	1088	1124	23,93
Kauno m. sav.	500323	603521	614537	22,83	1638	1994	2051	25,21
Kauno r. sav.	157266	206453	198011	25,91	1812	2352	2226	22,85
Kėdainių r. sav.	93558	59226	71893	-23,16	1819	1175	1453	-20,12
Prienų r. sav.	13728	14727	14409	4,96	477	519	516	8,18
Raseinių r. sav.	37598	34910	22954	-38,95	1051	990	662	-37,01

Šaltinis: Statistikos departamentas

Siekiant palyginti materialinių investicijų apimtis, informatyvesnis rodiklis yra vienam gyventojui tenkančios materialinės investicijos. 2015 m. šis rodiklis Prienų r. savivaldybėje padidėjo 4,96 proc. (nuo 477 EUR 2013 m. iki 516 EUR 2015 m.).

Verslas

2017 m. pradžioje Prienų r. sav. veikė 527 ūkio subjektai. Tai sudarė 0,6 proc. šalies ir 2 proc. apskrities rodiklio. Daugiausia apskrities ūkio subjektų veikia Kauno mieste. Prienų rajono savivaldybė – septinta iš aštuonių pagal veikiančių ūkio subjektų skaičių tarp visų apskrities savivaldybių (3 paveikslas).

3 pav. Veikiantys ūkio subjektai Kauno apskrityje 2017 m. pradžioje, vnt.

Šaltinis: Statistikos departamentas

2017 m. pradžios duomenimis, 1.000-iai Prienų r. sav. gyventojų teko 19,4 ūkio subjektų (šalyje – 36,8, apskrityje – 36,6 ūkio subjektai).

Palyginimui, 2013 m. Prienų rajone veikė 477 ūkio subjektai. 2017 m. pradžioje veikiančių ūkio subjektų skaičius Prienų r. sav., palyginus su 2013 m. duomenimis, padidėjo 9,5 proc. (šalyje išaugo

16,5 proc., apskrityje – 15,8 proc.), o veikiančių ūkio subjektų skaičius vienam gyventojui (2017 m. pradžios duomenis lyginant su 2013 m.) – 14,9 proc. (šalyje išaugo 21,6 proc., apskrityje – 27,8 proc.).

Vertinant 2017 m. pradžios duomenis, pagal veikiančių ūkio subjektų darbuotojų skaičių Prienų rajone daugiausia yra mažų įmonių, kuriose dirba iki 49 darbuotojų. Tokios įmonės sudaro 95 proc. visų rajone veikiančių įmonių. Kauno apskrityje tokio dydžio įmonės sudaro 95,3 proc. visų įmonių. Vidutinės įmonės, turinčios nuo 50 iki 249 darbuotojų, Prienų rajone veikė 26 (5 proc.), Kauno apskrityje – 881 (4,2 proc.). Stambių įmonių, turinčių 250 ir daugiau darbuotojų, Prienų rajone nebuvo, Kauno apskrityje veikė – 95 (Kauno mieste – 71). Prienų rajone veikiančios įmonės, išskyrus stambias, atitinka Kauno apskrities bei Lietuvos Respublikos proporcijas. Apskrities centre – Kauno mieste – įsikūrusios 71 iš 95 stambių įmonių. Prienų rajono rodiklis nesiekia apskrities ar šalies vidurkio, taip pat, vertinant statistinius duomenis, neturi tendencijos didėti sparčiau nei kitų apskrities savivaldybių rodikliai.

2017 m. pr. duomenimis, veikiančių ūkio subjektų skaičius Prienų rajone, lyginant su 2013 m., išaugo 50 vienetų. Šį pokytį lėmė smarkiai išaugęs smulkių įmonių skaičius, vidutinio dydžio įmonių skaičius išliko toks pats, o stambių įmonių skaičius sumažėjo 1. (4 lentelė)

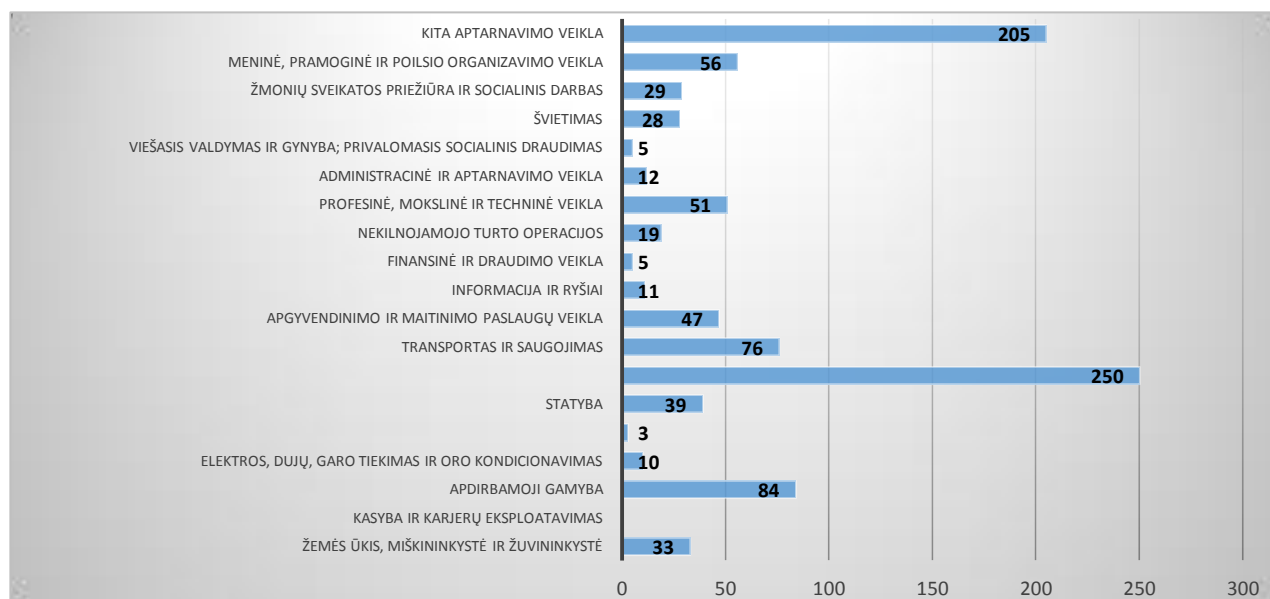
4 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius 2013–2017 m. pradžiai

Teritorija	2013	2014	2015	2016	2017	Pokytis 2013–2017 m., proc.
Smulkios įmonės (turinčios iki 49 darbuotojų)						
Kauno apskritis	16.655	17.415	17.654	18.896	19.905	+16,3
Prienų r.	453	463	407	443	501	+9,5
Vidutinės įmonės (turinčios nuo 50 iki 249 darbuotojų)						
Kauno apskritis	830	823	857	869	881	+5,8
Prienų r.	23	25	26	27	26	+11,5
Stambios įmonės (turinčios daugiau kaip 250 darbuotojų)						
Kauno apskritis	88	89	93	92	95	+7,4
Prienų r.	1	1	1	0	0	-100

Šaltinis: Statistikos departamentas

2017 m. pradžioje daugiausia ūkio subjektų Prienų rajone veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto, apdirbamosios gamybos ir kitos aptarnavimo veiklos, mažiausiai – vandens tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo ir regeneravimo, finansinės ir draudimo veiklos, viešojo valdymo ir gynybos, privalomojo socialinio draudimo srityse (4 paveikslas).

4 pav. Prienų r. sav. 2017 m. pradžioje veikiantys ūkio subjektai

Šaltinis: Statistikos departamentas

Statistikos departamento duomenimis, 2014 m. Prienų r. sav. veikiančių įmonių apyvarta siekė 263 tūkst. EUR, 2012 m. – 254 tūkst. EUR, 2013 m. – 289 tūkst. EUR. Apyvarta sudaro 2,8 proc. šalies ir 1,7 proc. apskrities įmonių apyvartos. Lyginant 2014 m. su 2011 m., savivaldybėje įmonių apyvarta augo

15 proc., įmonių apyvarta Lietuvoje ir apskrityje atitinkamai kilo 18 ir 20,5 proc.

Prienų rajone mažos ir vidutinės įmonės dažniausiai veikia taip pat didmeninės ir mažmeninės prekybos srityje. Nemažai yra jų registruota kaip užsiimančių nekilnojamojo turto, nuoma ir kita verslo veikla.

Prienų rajone veikiančių didžiausių įmonių veiklos spektras gana platus: nuo medienos gamybos ir prekybos medienos produktais, statybos, rekonstrukcijos ir remonto darbų iki žemės ūkio pramonės ir pan.

Prienų rajone veikia keletas išskirtinės veiklos įmonių:

- UAB „Sportinė aviacija ir Ko“, įkurta 1969 m., daugiau kaip 35 metus projektuoja ir gamina aukštos kokybės rekordinius sklandytuvus. Tai viena iš 5 pasaulyje esančių įmonių, kuriose projektuojami ir gaminami aukščiausios klasės varžyboms skirti sklandytuvai. Per daugelį metų sukurtas pasaulinis prekybos atstovų tinklas, apimantis daugiau kaip 30 šalių, prisideda prie sėkmingos gaminamos produkcijos reklamos, platinimo ir aptarnavimo. Beveik visi gaminiai, išskyrus smulkius vienetinius užsakymus, parduodami užsienio šalyse.
- UAB „Termikas“ – įmonė, esanti Pociūnuose, užsiimanti akrobatinių orlaivių, jų komponentų ir variklių remontu, pardavimu.

Siekiant pritraukti įmonių persikėlimą iš kitų teritorijų bei skatinti naujų įmonių steigimąsi, svarstytinos įmonių atleidimo nuo turto ir žemės arba žemės nuomos mokesčio galimybės.

Prekyba. Šiuo metu Lietuvoje pastebima tendencija, kad sparčiausiai parduotuvių prekybos plotas auga didesniuose miestuose, o aplinkinių rajonų savivaldybėse augimas pasižymi lėtesne sparta. Šių rodiklių dydžiai bei jų tendencijos gana smarkiai yra veikiami geografinės padėties: šalia Prienų rajono esančiame Kauno mieste prekybos vietų tinklas itin išvystytas, jų kiekis ir plotas vienam gyventojui žymiai lenkia šalies rodiklius, tačiau Prienų rajone prekybinė veikla nėra taip išvystyta savaime veikiant rinkos savireguliacijos mechanizmams. Nepaisant to, mažmeninės prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta Prienų r. sav. 2011–2015 m. didėjo 15,3 proc. (nuo 43,7 iki 51,6 tūkst. EUR be PVM). Minėtas paslaugas teikiančių įmonių apyvarta, tenkanti vienam gyventojui Prienų r. sav. 2015 m. sudarė 1849 EUR – 20 proc. daugiau nei 2011 m. (1480 EUR), tačiau vidutiniškai 1,7 karto mažiau nei apskrities (3190 EUR) vidurkis.

5 lentelė. Prekybos įmonių apimtis ir apyvarta 2013–2015 m.

Teritorija	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m, proc.
Prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta (be PVM), EUR				
Lietuvos Respublika	8 722 tūkst.	9 227 tūkst.	9 479 tūkst.	8
Kauno apskritis	2 199 962,1	2 280 242,9	2 348 026,5	6,3
Birštono sav.	6 795,8	7 480	8 339,3	19
Jonavos r. sav.	85 755,6	88 111,1	90 234,1	5
Kaišiadorių r. sav.	61 196,1	63 534,7	64 375,5	5
Kauno m. sav.	1 595 830	1 653 435,3	1 711 125,1	6,7
Kauno r. sav.	183 034	183 641	183 620,4	0,3
Kėdainių r. sav.	105 788,8	127 536,8	131 323,3	19,4
Prienų r. sav.	66 153,5	66 576,7	66 856,2	1,05
Raseinių r. sav.	84 966	90 107,3	92 152,6	7,8
Prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta (be PVM), EUR, tenkanti vienam gyventojui				
Lietuvos Respublika	2 949	3 146	3 264	9,7
Kauno apskritis	2 836	3 074	3 190	11
Birštono sav.	1 504	1 671	1 874	19,7
Jonavos r. sav.	1 774	1 847	1 921	7,7
Kaišiadorių r. sav.	1 800	1 897	1 956	8
Kauno m. sav.	3 878	4 214	4 388	11,6
Kauno r. sav.	1 251	1 340	1 354	7,6
Kėdainių r. sav.	2 058	2 345	2 448	15,9
Prienų r. sav.	1 680	1 778	1 849	9,1
Raseinių r. sav.	2 266	2 464	2 571	11,9

Šaltinis: Statistikos departamentas

Parduotuvių skaičius 1.000-iui gyventojų 2013–2015 m. Prienų rajone pasižymėjo augančia tendencija. 2013 m. 1.000-iui gyventojų teko 4,4, 2015 m. – 4,8 parduotuvių (+8,3 proc.), šių rodiklių didėjimas pastebimas tiek visoje šalyje, tiek Kauno apskrityje.

Bendras parduotuvių plotas (m²) 1.000-iui gyventojų 2013–2015 m. šalyje, Kauno apskrityje bei apskrities rajonuose taip pat augo. Vidutinis 1.000-iui gyventojų tenkantis parduotuvės plotas Prienų rajone didėjo nuo 426 m² 2013 m. iki 518 m² 2015 m. (+17,8 proc.). Lyderiaujančia savivaldybe išlieka Kauno miesto savivaldybė, nes joje sutelktas didžiausias parduotuvių skaičius ir plotas, tenkantis 1.000-iui gyventojų. Žemiau pateikiamoje lentelėje nurodomi pokyčių rodikliai.

6 lentelė. 1.000-iui gyventojų tenkančių parduotuvių skaičius ir jų plotas (m²) 2013–2015 m.

Teritorija	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m, proc.
1.000-iui gyventojų tenka parduotuvių				
Lietuvos Respublika	5,2	5,3	5,5	5,5
Kauno apskritis	5,3	5,4	5,6	5,4
Birštono sav.	3,2	2,7	3,2	0
Jonavos r. sav.	4,0	4,1	4,3	6,7
Kaišiadorių r. sav.	4,6	4,8	5,1	9,8
Kauno m. sav.	6,5	6,7	7,0	7,1
Kauno r. sav.	2,8	2,6	2,6	-7,7
Kėdainių r. sav.	4,4	4,6	4,9	10,2
Prienų r. sav.	4,4	4,6	4,8	8,3
Raseinių r. sav.	5,4	5,6	5,9	8,5
1.000-iui gyventojų tenka parduotuvių ploto, m²				
Lietuvos Respublika	997	1028	1082	7,9
Kauno apskritis	938	962	1 027	8,7
Birštono sav.	639	600	687	7
Jonavos r. sav.	444	488	555	20
Kaišiadorių r. sav.	523	601	639	18,1
Kauno m. sav.	1 384	1 403	1 496	7,5
Kauno r. sav.	209	204	205	-1
Kėdainių r. sav.	696	740	789	11,8
Prienų r. sav.	426	468	518	17,8
Raseinių r. sav.	692	739	819	15,5

Šaltinis: Statistikos departamentas

Parama verslui. Viešųjų paslaugų verslui infrastruktūra pradėta kurti palyginti neseniai ir daugiausia dėmesio buvo skiriama įstaigų fizinei infrastruktūrai plėtoti bei jų techninei bazei stiprinti. Viešųjų paslaugų verslui turinys, kokybė ir prieinamumas, įmonių, asmenų, norinčių pradėti verslą, poreikių atitikimas yra vieni iš svarbesnių verslo plėtros veiksnių. Svarbu gerinti šių paslaugų turinį ir apimtį jau veikiančiam, konkurencingumo stiprinimo ir augimo galimybių ieškančiam verslui. Taip pat Lietuvos verslo įmonės, siekiančios tapti konkurencingesnėmis ne tik vietinėje, bet ir tarptautinėse rinkose, gali pasinaudoti ES struktūrinių fondų parama darbuotojų kvalifikacijai kelti, modernizuoti įmonių technologinius procesus bei infrastruktūrą, diegti inovacijas, tyrimams.

Prienų rajono savivaldybė, įgyvendindama Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros rėmimo programą, kasmet teikia tikslinę paramą rajono verslininkams.

Numatytos lėšų panaudojimo kryptys:

1. Daliai palūkanų už banko kreditus (apyvartinėms lėšoms ir pagrindinėms priemonėms įsigyti) padengti. Palūkanų norma skaičiuojama pagal Lietuvos banko skelbiamą praeito mėnesio vidutinę komercinių bankų metų palūkanų normą. Nekompensuojama ta palūkanų dalis, kuri apmokėta iš kitų paramos fondų;
2. Verslininkų mokymo kursams, seminarams organizuoti ir iš dalies jiems apmokėti;
3. Dalyvavimo parodose, konkursuose, šventėse ir kituose masiniuose renginiuose išlaidoms iki 60 EUR padengti, dalyvaujant respublikinėse parodose ir konkursuose – iki 300 EUR (nereikalaujant

- pateisinančių dokumentų);
4. Informacinių ir reklaminių leidinių apie smulkųjį ir vidutinį verslą leidybai;
 5. Verslo planų, paraiškų finansinei paramai iš kitų fondų gauti rengimo išlaidoms iš dalies apmokėti;
 6. Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros programoms ir projektams finansuoti;
 7. Išlaidoms už darbo saugos dokumentacijos sutvarkymą iš dalies padengti;
 8. Gamybinių pastatų ir statinių techninės dokumentacijos rengimo išlaidoms iš dalies padengti;
 9. Už sukuriamą kiekvieną naują darbo vietą – 300 EUR. Sukurta darbo vieta turi būti išlaikyta ne mažiau nei vienus metus.
 - a. Dėl šios paramos formos ūkio subjektas gali kreiptis ne anksčiau kaip po 12 kalendorinių mėnesių po darbo vietos įkūrimo, pateikdamas pažymą apie vidutinį sąrašinį darbuotojų skaičių periodo pradžioje ir pabaigoje bei darbuotojo valstybinio socialinio draudimo pažymėjimo kopiją.
 10. Tradiciniams amatams remti;
 11. Įmonėms, savo lėšomis pagerinusioms savivaldybės turto būklę, remti.
 12. Žemės mokesčiui kompensuoti – verslo subjektams, vykdančioms veiklą ne ilgiau kaip 2 metus;
 13. Patalpų nuomos mokesčiui kompensuoti – verslo subjektams, vykdančioms veiklą ne ilgiau kaip 2 metus;
 14. Naujos įmonės steigimo išlaidoms kompensuoti – Prienų rajono savivaldybėje įregistruotoms įmonėms nuo kalendorinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. – iki 300 EUR dokumentais pagrįstų pradinių steigimo išlaidų;
 15. Nekilnojamojo turto mokesčiui kompensuoti (išskyrus nekilnojamojo turto objektus, kurie yra nenaudojami arba naudojami ne pagal paskirtį, neprižiūrimi ir apleisti) – verslo subjektams, ne anksčiau kaip prieš 3 metus pradėjusiems vykdyti veiklą Prienų rajono savivaldybės teritorijoje, turintiems daugiau kaip dvi viso darbo laiko vietas (išskyrus vadovą). Kompensacija tam pačiam verslo subjektui gali būti teikiama ne daugiau kaip 3 metus;
 16. Įmonės interneto svetainės kūrimo išlaidoms padengti – iki 300 EUR;
 17. Prekės ženklo registravimo ir gaminių sertifikavimo išlaidoms iš dalies padengti;
 18. Teritorinio planavimo dokumentų ir techninių projektų rengimo išlaidoms iš dalies padengti.

Iš Fondo lėšų dengiama ne daugiau kaip 50 procentų išlaidų ir ne daugiau kaip 2000 EUR (du tūkstančiai eurų) vienam verslo subjektui per vienus metus.

Prienų rajone parama verslui rūpinasi Prienų rajono savivaldybės administracija, kitos įstaigos, atsakingos už paramą verslui, rajone nėra.

7 lentelė. Smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo fondo panaudojimas

2013 m.		2014 m.		2015 m.		2016 m.	
Ūkio subjektų sk.	Panaudota lėšų suma	Ūkio subjektų sk.	Panaudota lėšų suma	Ūkio subjektų sk.	Panaudota lėšų suma	Ūkio subjektų sk.	Panaudota lėšų suma
1	579 EUR	5	1477 EUR	4	1000 EUR	9	12692 EUR

2017 m. Prienų rajono savivaldybės biudžete smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimui numatyta 20000 Eur.

Statyba

2014–2016 m. Kauno apskrities statybų sektoriui būdingos šalies tendencijos. Šalyje atliktų statybos darbų to meto kainomis rodiklio analizė rodo, kad nuo 2014 iki 2016 metų vyko rodiklio reikšmės mažėjimas (Lietuvoje – 9,65 proc., Kauno apskrityje – 4,17 proc., Prienų r. – 25,14 proc.).

Prienų r. sav. 2016 m. statybos apimtys sudarė 0,47 proc. šalies ir 2,1 proc. visos apskrities apimčių.

8 lentelė. Šalyje atlikti statybos darbai to meto kainomis 2012–2016 m. (tūkst. EUR)

Teritorija	2014	2015	2016	Pokytis 2014–2016 m.
Lietuvos Respublika	2.522.466	2.474.716	2.278.909	-9,65
Kauno apskritis	531.862	500.548	509.689	-4,17
Birštono sav.	12.767	8.833	7.609	-40,40
Jonavos r. sav.	23.387	36.531	28.269	20,87
Kaišiadorių r. sav.	22.455	17.279	14.928	-33,52
Kauno m. sav.	293.717	269.230	285.185	-2,9
Kauno r. sav.	122.261	115.536	125.387	2,6
Kėdainių r. sav.	30.898	27.097	27.171	-12,06
Prienų r. sav.	14.393	10.835	10.775	-25,14
Raseinių r. sav.	11.984	15.207	10.365	-13,51

Šaltinis: Statistikos departamentas

Išduoti statybos leidimai. 2016 metais Kauno apskrityje išduota 1801 leidimas gyvenamiesiems pastatams statyti (Prienų r. sav. – 41), atitinkamai leidimų vieno ir dviejų būstų pastatams statyti Kauno apskrityje – 1761, Prienų r. sav. – 41, leidimų negyvenamųjų pastatų statybai Kauno apskrityje – 197, Prienų r. sav. – 10.

2014–2016 metais baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius Kauno apskrityje mažėjo, tačiau didėjo plotas. Panašios tendencijos buvo ir Prienų rajone.

9 lentelė. Baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius ir plotas 2014–2016 metais

	Skaičius, vnt.			Plotas, tūkst. m ²		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kauno apskr.	152	150	117	143,4	256,1	329,6
Prienų r. sav.	12	18	8	3,1	8,9	7,8

Šaltinis: Statistikos departamentas

10 lentelė. Baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius 2014–2016 metais

		Skaičius, proc.		
		2014	2015	2016
Kauno apskr.	Plytų mūras	30,9	24,6	27,7
	Stambiaplokščiai blokai	4,4	2,4	2,5
	Monolitinio akmens betono, metalo konstrukcijų sistemos	0,2	0,2	0,6
	Medienos, su mediniu karkasu, medinių skydų	8,6	8,5	4,4
	Kitos medžiagos	55,9	64,3	64,8
Prienų r. sav.	Plytų mūras	29,2	28,6	20,00
	Stambiaplokščiai blokai	4,2	-	2,9
	Medienos, su mediniu karkasu, medinių skydų	16,7	7,1	20,0
	Kitos medžiagos	49,9	64,3	57,1

Šaltinis: Statistikos departamentas

11 lentelė. Baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų tūris 2014–2016 metais

		Tūris, tūkst. m ³		
		2014	2015	2016
Kauno apskr.	Gyvenamieji pastatai	996,6	1.133,8	1.216,2
	Vieno ir dviejų būstų pastatai	778,3	902,4	1.137,6
Prienų r. sav.	Gyvenamieji pastatai	16,3	11,00	21,5
	Vieno ir dviejų būstų pastatai	16,3	11,00	21,5

Šaltinis: Statistikos departamentas

2016 metais 64,8 proc. baigtų statyti naujų gyvenamųjų namų sudarė iš kitų statybinių medžiagų pastatyti namai (Prienų r. sav. – 57,1 proc.). 2014-2016 metais Kauno apskrityje ir Prienų r. sav. didėjo baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų tūris. Prienų rajone per analizuojamą laikotarpį buvo baigti statyti vieno ir dviejų būstų nauji gyvenamieji pastatai.

Žemės ūkis ir miškininkystė

Prienų rajonas, kaip ir dauguma Lietuvos Respublikos savivaldybių, aktyviai užsiima žemės ūkio produkcijos gamyba. Statistikos departamento 2017 m. pradžios duomenimis, 63,4 proc. Prienų r. sav. gyventojų gyvena kaime (apskrities vidurkis – 30,1 proc., šalies – 32,9 proc.). Statistikos departamento 2017 m. duomenimis, žemės ūkio naudmenos savivaldybėje sudarė apie 58,5 proc. viso žemės ploto (apskrities vidurkis – 56,5 proc., Lietuvos – 52,4 proc.).

12 lentelė. Žemės fondas iki 2017 m. sausio 1 d., ha

Teritorija	Bendras žemės plotas, ha	Žemės ūkio naudmenos					Ne žemės ūkio naudmenos, ha
		ha	Nuo bendro ploto, proc.	iš jų, ha			
				ariama žemė	sodai ir uogynai	pievos ir natūralios ganyklos	
Lietuvos Respublika	6.528.648,30	3.421.526,54	52,4	3.052.913,57	13.810,48	354.802,49	3.107.121,76
Kauno apskritis	808.624,02	457.181,73	56,5	416.559,07	2.269,83	38.352,83	761.442,29
Birštono r. sav.	12.171,76	4.394,85	36,1	3.864,62	5,31	524,92	7.776,91
Jonavos r. sav	94.351,77	43.203,74	45,8	39.276,82	258,32	3.668,60	51.148,03
Kaišiadorių r. sav.	108.663,61	56.380,55	51,2	48.233,75	323,75	7.823,05	52.283,05
Kauno m. sav.	15.688,5	2.107,43	13,4	836,83	70,81	1.199,79	13.581,07
Kauno r. sav.	149.548,1	75.824,13	50,7	68.007,03	517,38	7.299,72	73.723,97
Kėdainių r. sav.	167.663,47	109.519,88	65,3	104.285,03	188,68	5.046,17	58.143,67
Prienų r. sav.	103.255,4	60.391,83	58,5	53.945,45	558,07	5.888,31	42.863,57
Raseinių r. sav.	157.281,41	105.359,32	67,1	98.109,54	347,51	6.902,27	51.922,11

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Ūkininkų ūkių registro duomenimis, 2017 m. pradžioje Kauno apskrityje buvo registruoti 16.643 ūkiai. Prienų r. sav. – 3.094. Tai 18,6 proc. apskrities ir beveik 2,5 proc. šalies ūkių. Pagal ūkių skaičių apskrityje Prienų r. sav. nusileidžia tik Kauno r. savivaldybei.

Miškininkystė. Prienų rajonas, kaip ir visa Kauno apskritis, nėra miškinga teritorija. Prienų rajono miškų urėdijos teritorijoje yra 32.174 ha miškų. Daugiausia – 20.275 ha – yra valstybiniai, 11.374 ha – privatūs bei skirti nuosavybės teisių atkūrimui ir 525 ha – kitų naudotojų. Valstybiniai miškai suskirstyti į 8 girininkijas: Balbieriškio, Birštono, Išlaužo, Meškapielio, N. Ūtos, Prienų, Šilavoto ir Verknės. Pastarosios padalintos į 20 eiguvų.

Urėdijos veikla: miško apsauga, priežiūra, medynų ugdymas, atkūrimas (kasmet pasodinama apie 140 ha miško), medienos paruošos (paruošiama apie 80 tūkst. m³ medienos per metus), priešgaisrinė apsauga.

Į urėdijos teritoriją patenka didžioji dalis Nemuno kilpų regioninio parko – 12.614 ha, nedidelė dalis Aukštadvario regioninio parko, trys valstybiniai draustiniai: Ažuolų botaninis – 268 ha, Alšios hidrografinis – 161 ha, ir paprastosios pušies genetinis draustinis – 150 ha.

Visi miškai suskirstyti į grupes ir pogrupius. I grupės miškų urėdijos teritorijoje nėra, II grupės miškai užima 2.635 ha (13 proc.), III grupės – 4.610 ha (23 proc.), o IV grupės sudaro didžiausią dalį – 12.515 ha. Miško žemė užima 19.760 ha arba 97 proc. bendro ploto. Medynai užima 18.895 ha arba 96 proc. miško žemės ploto, o neapaugusi mišku žemė – tik 346 ha arba 2 proc. Ne miško žemės yra 515 ha. Kultūrinės kilmės medynų ir miško želdinių yra 44–45 ha (24 proc. medynų ploto).

Urėdijos miškuose vyrauja spygliuočiai medynai, kurie sudaro 68 proc. viso medynų ploto, kuriame atitinkamai pasiskirsto pušynai, sudarantys 41 proc., ir eglynai, užimantys 26 proc. Ketvirtadalį užima minkštieji lapuočiai. Bendras medynų tūris – 4.679,8 tūkst. m³. Vidutinis medynų amžius – 59 m., skalsumas – 0,7, bonitetas – 1,4. Vidutinis visų medynų tankumas 1 ha – 248 m³, brandžių medynų – 331 m³, einamasis prieaugis – 6,9 m³.

Pagrindiniais kirtimais projektuojama iškirsti 66 proc. likvidinės medienos, ugdymo kirtimais – 14 proc., sanitariniais – 17 proc. Pagrindinių kirtimų normai apskaičiuoti III ir IV grupės miškuose taikomi kirtimo amžiai, pagrįsti miškininkystės ekonominiais ir ekologiniais reikalavimais, o II grupės miškuose vykdomiems neplyniems kirtimams – gamtinės brandos amžiai.

Prienų rajono miškingumas 2007–2009 m. kito nežymiai: 2007 m. miškai užėmė 27,6 proc. rajono teritorijos, 2009 m. – 27,7 proc. Miškingumo rodiklis 2007–2009 m. Kauno apskrityje nekito (29,6 proc.), Lietuvoje – kilo nuo 32,8 proc. 2007 m. iki 33,1 proc. 2009 m. Tai rodo, kad nacionaliniu mastu yra svarbus miškų plotų atstatymas ir plėtra medienos pramonės, prekybos ir aplinkos kokybės gerinimo tikslais.

Transportas

Kelių transportas. Eismo intensyvumas Prienų rajone nėra didelis. Didesni transporto srautai galimi tik kai kuriose rajono vietovėse. Prienų rajoną kerta tarptautinė magistralė „Via Baltica“, taip pat praeina valstybinės reikšmės keliai: Kaunas–Marijampolė, Kaunas–Alytus, Vilnius–Marijampolė.

Kadangi Prienų rajonas ribojasi su didžiais šalies miestais: Kaunu, Marijampole, Alytumi, todėl pagrindiniai rajono keliai jungia Prienus būtent su šiais miestais. Prienų rajoną kerta magistralinis kelias Nr. A16 (Vilnius–Prienai–Marijampolė), kelias Nr. A5 (Kaunas–Marijampolė–Suvalkai), kuris Lietuvos teritorijose sutampa su pagrindiniu tarptautinės reikšmės koridoriumi „Via Baltica“. Prienų rajoną taip pat kerta krašto kelias Nr. 129 (Antakalnis–Jieznas–Alytus–Merkinė), krašto kelias Nr. 130 (Kaunas–Prienai–Alytus–Druskininkai), krašto kelias Nr. 189 (Prienai–Skriaudžiai) ir krašto kelias Nr. 230 (Mauručiai–Vinčiai–Puskelniai).

Šie krašto, magistraliniai ir tarptautinės reikšmės keliai turi didelę reikšmę Prienų rajono vystymuisi, kadangi eismo intensyvumas šiuose keliuose yra didelis, jais atvyksta didžioji dalis rajono lankytojų ir vykdomas tranzitinis krovinių gabenimas. Prienų rajonas yra išsidėstęs netoli pagrindinių šalies kelių (tarptautinės reikšmės kelių), kuriuose eismo intensyvumas yra didžiausias, lyginant su kitais šalies keliais.

Kaip ir visoje Lietuvoje, autotransporto priemonių skaičius Prienų r. sav. mažėja. Bendras transporto priemonių skaičius 2013–2015 m. savivaldybėje sumažėjo 33,7 proc. (arba 6.084 automobiliai). Lietuvoje bendras transporto priemonių skaičius nagrinėjamu laikotarpiu krito 31,2 proc., apskrityje – 32,7 proc.

Naujai įregistruojamų lengvųjų automobilių skaičius 2007–2009 m. Prienų r. sav. krito 50,3 proc.: nuo 1.922 automobilių 2007 m. iki 955 automobilių 2009 m. Panaši tendencija stebima ir visoje Lietuvoje.

Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis 2013–2015 m. plėtėsi tiek šalyje (0,7 proc.), tiek Prienų rajone (0,6 proc.). Kauno apskrityje pastebėtas vietinės reikšmės kelių ilgio mažėjimas (- 4,6 proc.). Nagrinėjamu laikotarpiu Prienų rajone 1,8 proc. arba 16 km padaugėjo vietinės reikšmės automobilių kelių su danga, tačiau 31,4 proc. arba 53 km mažėjo vietinės reikšmės automobilių kelių su patobulinta danga. 2013–2015 m. 9,7 proc. (68 km) daugėjo kelių su žvyro danga, o kelių su grunto danga skaičius mažėjo 4,3 proc. (9 km).

Tai rodo, kad Prienų rajonas, esantis pusiaukelėje tarp Vilniaus ir Marijampolės, turi gerai išvystytą susisiekimo sistemą, o perspektyvos šioje srityje taip pat yra geros.

Teritorija	Kelio dangos rūšis	Kelių ilgis (km)		
		2013	2014	2015
Lietuvos Respublika	Vietinės reikšmės automobilių keliai	63.214	63.782	63.684
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su danga	51.337	51.956	51.467
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su patobulinta danga	11.220	11.466	11.503
	Žvyro dangos keliai	40.117	40.131	39.964
	Grunto dangos keliai	11.877	12.185	12.217
Kauno apskritis	Vietinės reikšmės automobilių keliai	9.502	9.516	9.069
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su danga	7.706	7.718	7.304
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su patobulinta danga	1.989	2.011	1.960
	Žvyro dangos keliai	5.718	5.707	5.344
	Grunto dangos keliai	1.796	1.798	1.764
Prienų r. sav.	Vietinės reikšmės automobilių keliai	1.081	1.081	1.088
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su danga	872	872	888
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su patobulinta danga	169	170	116
	Žvyro dangos keliai	703	702	771
	Grunto dangos keliai	209	209	200

Šaltinis: Statistikos departamentas

2013–2015 m. mažėjo viešojo naudojimo autobusais pervežamų keleivių skaičius (keleivių skaičius Prienų r. sumažėjo 14,3 proc.). Keleivių skaičiaus sumažėjimas Prienų r. savivaldybėje buvo beveik 7 kartus didesnis nei šalyje (-2,1 proc.) ir 1,5 karto nei Kauno apskrityje (-9,6 proc.).

2015 m. vienam savivaldybės gyventojui, vidutiniškai teko 2 kelionės autobusu (šalyje – 101, apskrityje – 108). 2015 m. Statistikos departamento duomenimis, 2013–2015 m. Prienų r. sav. Viešųjų autobusų maršrutai sumažėjo nuo 18 maršrutų 2013-2015 metais iki 17 skirtingų maršrutų.

14 lentelė. Keleivių vežimas viešojo naudojimo autobusais

Vieta / Metai	2013	2014	2015	Skirtumas 2013-2015 m. proc.
Keleivių vežimas, tūkst.				
Lietuvos Respublika	298,1	321,4	300,5	-2,4
Kauno apskritis	63,9	63,5	64,7	-9,6
Prienų r. sav.	0,6	0,5	0,4	-14,3
Maršrutų skaičius				
Lietuvos Respublika	1889	1854	1789	-5,3
Kauno apskritis	334	334	315	-5,7
Prienų r. sav.	18	18	17	-5,6
Vidutiniškai vienam gyventojui tenkantis kelionių autobusu skaičius				
Lietuvos Respublika	91	92	101	11,0
Kauno apskritis	99	105	108	9,10
Prienų r. sav.	2	2	2	0

Šaltinis: Statistikos departamentas

Turizmas

Apgyvandinimo veikla. Statistikos departamento duomenimis 2013–2015 m. Prienų r. savivaldybėje 2013 m. buvo 6 apgyvandinimo įstaigos, o 2015 m. 16 apgyvandinimo įstaigų. Tuo tarpu Kauno apskrityje 2015 metais veikė 174 apgyvandinimo įstaigų.

15 lentelė. Apgyvandinimo įstaigų skaičius 2013–2015 m., vnt.

Vietovė / Metai	2013	2014	2015
Kauno apskritis	136	163	174
Prienų r. sav.	6	7	16

Šaltinis: Statistikos departamentas

Aviaturizmas. Prienų rajone plėtojama unikali aktyvi pramoga – aviaturizmas. Šias paslaugas rajone siūlo:

Pociūnų aerodromas, kuriame įsikūrę Kauno parašiutininkų sporto klubas ir Kauno apskrities aviacijos sporto klubas. Kauno apskrities aviacijos klube galima pramogauti sklandant. Šio meno čia pat galima ir išmokyti. Aviacijos klube taip pat organizuojami pažintiniai skrydžiai virš Nemuno kilpų su oro taksi. Klube rengiami Europos bei pasaulio sklandymo čempionatai. Kauno parašiutininkų sporto klube galima patirti skrydžio, šuolio parašutu, kopimo „uola“, skrydžio „oro tiltu“, ekstremalaus kliūčių ruožo „virvių kursas“ teikiamus malonumus. Aviaturizmas yra unikali Prienų rajono pramoga, kurios viešinimui reiktų skirti didesnius finansinius išteklius. Tai galėtų tapti prioritetine, labiausiai savivaldybės puoselėjama turizmo šaka.

Kaimo turizmo sodybos. 2014–2015 m. augo Kauno apskrityje veikusių kaimo turizmo sodybų skaičius. 2015 m. apskrityje veikė 75 sodybos, 2014 m. – 69 kaimo turizmo sodybos. Prienų r. savivaldybėje 2015 m. veikė 15 kaimo turizmo sodybų: Kęstučio Klizo sodyba, esanti ant Guostaus ežero kranto, Stakliškių sen.; Allos ir Arvydo Narkeliūnų kaimo turizmo sodyba, esanti ant Verknės upės kranto, Pikelionių k., Stakliškių sen.; Prano Žigo kaimo turizmo sodyba ant Verknės upės kranto, Pikelionių k., Stakliškių sen.; Gintaro Labanausko sodyba ant Veršiuko ežero kranto, Radomislio k., Stakliškių sen.; Kaimo turizmo sodyba „Prienlaukis“, esantis ant Prienlaukio ežero kranto, Prienlaukio kaime, Birutės Grižienės kaimo turizmo sodyba, esanti Pakrovų k., Stakliškių sen.; Marijaus Terebeizos kaimo turizmo sodyba „Gandrė“, esanti Užuguosčio k., Stakliškių sen.; Kaimo turizmo sodyba „Sodžius“, esanti Užukalnio k., Stakliškių sen.; Antano Dagilio kaimo turizmo sodyba „Bagrėnžaris“, esanti Bagrėno k., Ašmintos sen., „Devintam dangui“, esanti Klebiškio k., Prienų rajone, Kaimo bravoro menė, esanti Daugšlagirės k., Prienų rajone, Druskų miškas, Alskniakiemio k., Prienų rajone, „Rojaus kampelis“ Naravų k., Prienų rajonas, Užukalnio sodyba, esanti Užukalnio k., Prienų rajone.

Turizmo informacijos centrai. 2015 m. Kauno apskrities turizmo informaciniuose centruose apsilankė 118201 lankytojas iš Lietuvos ir užsienio. Daugiausiai buvo lankomi Kauno m. savivaldybės (94151 lankytojai), Kėdainių r. savivaldybės (4924 lankytojai) ir Birštono savivaldybės (5899 lankytojų) turizmo informacijos centrai.

16 lentelė. Lankytojų skaičius turizmo informacijos centruose

Vietovė / Metai	2013	2014	2015
Kauno apskritis	65246	135640	126600
Prienų r. sav.	-	-	-

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prienų r. savivaldybėje 2013–2015 m. turizmo informacijos centro, kuris teiktų informaciją rajono svečiams bei vykdytų turizmo informacijos sklaidą, nebuvo.

SOCIALINIAI VEIKSNIAI

Gyventojai

Gyventojų skaičius bei tankumas. Statistikos departamento duomenimis, 2017 m. pradžioje Prienų r. sav. gyveno 27.150 gyventojų (4,76 proc. apskrities ir 0,95 proc. šalies gyventojų). 2013–2017 m. gyventojų skaičius rajone sumažėjo 6,45 proc. arba 1.873 gyventojais. Tai atitinka apskrities ir šalies tendencijas: minėtu laikotarpiu gyventojų skaičius apskrityje ir šalyje sumažėjo atitinkamai 3,82 ir 4,12 proc. Tai lemia mažas gimstamumas, didėjantis mirtingumas bei auganti emigracija iš rajono į didžiuosius Lietuvos miestus bei kitas šalis.

2017 metų pradžioje Prienų r. sav. gyventojų skaičius siekė 27.150, iš jų 8.848 Prienų mieste. Kiti Prienų rajono gyventojai įsikūrę kaimuose ir nedideliuose miesteliuose, kurių dauguma yra seniūnijų centrai.

Gyventojų tankis (gyventojų skaičius 1 km²) Prienų r. sav. 2017 m. pradžioje siekė 26,31 (apskrities vidurkis – 70,51, Lietuvos – 43,64). Šis rodiklis šalyje, apskrityje ar rajone tiek dėl natūralių demografinių procesų, tiek dėl gyventojų migracijos nuolat mažėja.

Prienų rajonas – tai kaimiška savivaldybė, nes kaimo gyventojai čia sudaro 63,22 proc. visų rajono gyventojų, kai tuo tarpu šalyje šis rodiklis siekia 33,8 proc., o apskrityje – 30,41 proc. (2016 m. duomenys). Rajone miesto ir kaimo gyventojų santykis 2013-2016 m. ženkliai nesikeičia, todėl galima daryti prielaidą, kad natūralūs demografiniai procesai bei žmonių migracija vienodai veikia tiek miesto, tiek kaimo gyventojų skaičių.

Gyventojų kaita. Natūrali gyventojų kaita nuo 2012 m. iki 2016 m. padidėjo nuo -242 iki -251. Laikotarpiu nuo 2013 iki 2016 metų 1.000-iui gyventojų tenkanti natūrali kaita sumažėjo (nuo -10,23 iki -9,07), tačiau rodiklis vis tiek lieka mažesnis nei Lietuvos Respublikos (-3,35) ar Kauno apskrities (-3,49).

2012–2015 m. Prienų r. sav., kaip ir visoje Lietuvoje gimstamumo rodikliai augo, Prienų rajone padidėjo gimusiųjų skaičius (nuo 241 – 2012 metais iki 279 – 2015 metais).

Mirtingumo rodikliai Prienų r. sav. 2016 m., lyginant su 2013 m., gerėjo: mirusiųjų skaičius sumažėjo nuo 544 iki 508, 1.000-iui gyventojų tenkantis mirusiųjų skaičius sumažėjo nuo 18,7 iki 18,35. Nepaisant to, 1.000-iui gyventojų tenkantis mirusiųjų skaičius Prienų r. sav. yra didesnis nei Lietuvos vidurkis (14,32).

Prienų rajonui, kaip ir visai šaliai, būdinga didelė gyventojų migracija. 2012–2016 m. laikotarpiu tarptautinės ir vidinės migracijos saldo išlieka neigiamas ir didėja. Vidaus migracijos saldo buvo teigiamas tik 2012 ir 2016 metais.

Gyventojų migracija. Prienų rajonui, kaip ir visai šaliai, būdinga didelė gyventojų migracija. 2015 metai šiame periode tiek Prienų r. sav., tiek visoje Lietuvoje, išsiskiria itin ženkliu emigraciją deklaravusių gyventojų skaičiumi, kuris daugiausia buvo įtakotas LR sveikatos draudimo įstatyme nustatytos prievolės nuolatiniams šalies gyventojams mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas. Po 2011 m. stebimos teigiamos tendencijos – auga atvykstančiųjų į Prienų rajoną gyventojų skaičius ir mažėja išvykstančiųjų, nors emigracijos mastai vis dar išlieka aukšti.

17 lentelė. Migracija Prienų r. sav. 2012-2016 m.

Migracijos kryptis	2012	2013	2014	2015	2016	Pokytis 2012–2016 m., proc.	Pokytis 2012–2016 m., absoliutinis
Tarptautinė migracija							
Atvyko	164	152	191	205	133	-18,9	845
Išvyko	323	313	289	347	467	44,58	1739
Neto migracija	-159	-161	-98	-142	-334	110,06	-894
Vidinė migracija							
Atvyko	641	551	645	625	736	14,82	3198

Išvyko	581	595	663	713	708	21,86	3260
Neto migracija	60	-44	-18	-88	28	-53,33	-62
Tarptautinė ir vidinė migracija							
Atvyko	805	703	836	830	869	7,95	4043
Išvyko	904	908	952	1060	1175	29,98	4999
Neto migracija	-99	-205	-116	-230	-306	209,1	-956

Šaltinis: Statistikos departamentas

Remiantis gyventojų, deklaravusių savo išvykimą, statistika, 2007–2012 m. daugiausia iš Lietuvos išvyko 20–49 m. amžiaus asmenų. Duomenų apie Prienų rajono gyventojų emigraciją nėra, tačiau, remiantis bendromis Lietuvos tendencijomis, tikėtina, jog iš Prienų rajono taip pat daugiausia išvyksta 20–49 metų amžiaus gyventojai. Greta žymaus darbingo amžiaus asmenų emigracijos skaičiaus padidėjimo, nerimą kelia didelis išvykstančių ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų skaičius.

Sveikatos apsauga

Didžioji dauguma Prienų rajone LR Sveikatos apsaugos ministerijos sistemoje veikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų yra išlaikomos viešojo sektoriaus.

Šiuo metu Prienų rajone asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Prienų ligoninė. Joje teikiamos šios asmens sveikatos priežiūros paslaugos: priėmimo ir skubios pagalbos skyriuje ištisą parą teikiamos būtiniosios pagalbos, asmens sveikatos priežiūros paslaugos įvairių traumų, gyvūnų įkandimų bei susirgimų atvejais, atliekama stabligės bei pasiutligės profilaktika; konsultacinėje poliklinikoje konsultuoja gydytojai specialistai; atliekami ultragarsiniai, endoskopiniai, laboratoriniai ir rentgenologiniai tyrimai; teikiamos dienos chirurgijos, dienos stacionaro paslaugos; stacionare teikiamos vidaus ligų, vaikų ligų, reanimacijos, slaugos ir palaikomojo gydymo bei paliatyvios pagalbos paslaugos, geriatrijos, tęstinio aktyvaus gydymo paslaugos.

Be ligoninės rajono gyventojų sveikata rūpinasi ir penki pirminės sveikatos priežiūros centrai: VšĮ Prienų rajono PSPC, VšĮ Jiezno PSPC, VšĮ Balbieriškio PSPC, VšĮ Veiverių PSPC ir VšĮ Stakliškių PSPC.

Prienų rajone taip pat veikia 4 privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (UAB „Vita Simplex“, UAB „Pagalba ligoniui“, UAB „Medica klinika“ ir VšĮ (Veiveriečių sveikata).

2013–2015 m. Prienų rajone veikiančių vaistinių skaičius nekito, veikė 18 vaistinių. Statistikos departamento duomenimis, 2015 m. Prienų rajono vaistinėse dirbo 26 kvalifikuoti vaistininkai. Pagal vaistininkų skaičių rajone Prienai užima 7 vietą iš 8. Mažiau vaistininkų dirba tik Birštono savivaldybėje – 9.

2013–2015 m. gydytojų skaičius Prienų r. sav. mažėjo. Pagal 10.000-ių gyventojų tenkantį gydytojų skaičių Prienų r. sav. labai atsilieka nuo apskrities ir Lietuvos vidurkio. 10.000-ių gyventojų Prienų r. sav. 2015 m. teko 22,0 gydytojo (apskirtyje – 47,5, Lietuvoje – 43,6). Lyginant su 2013 m., 10.000-ių gyventojų tenkantis gydytojų skaičius Prienų r. sav. sumažėjo (9 proc.), kai tuo tarpu apskrityje šis rodiklis išaugo (2,6 proc.). Šią situaciją lemia tai, jog didžioji dalis apskrities gydytojų yra Kauno mieste, kuris Prienų rajono gyventojams yra palyginti netoli nuo gyvenamosios vietos, todėl dalis gyventojų gydytojų paslaugomis naudojasi Kauno mieste.

18 lentelė. Gydytojų skaičius

Teritorija / Metai	Gydytojų skaičius			10.000-ių gyventojų tenka gydytojų		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Lietuvos Respublika	12.650	12.631	12.605	43,0	43,2	43,6
Kauno apskritis	2.717	2.724	2.744	46,3	46,7	47,5
Birštono sav.	3	4	4	6,9	9,2	9,2
Jonavos r. sav.	94	93	95	21,1	21,2	22
Kaišiadorių r. sav.	51	53	75	15,8	16,6	23,9
Kauno m. sav.	2.217	2.226	2.230	72,9	73,9	74,9
Kauno r. sav.	84	85	79	9,6	9,6	8,8
Kėdainių r. sav.	118	115	115	23,2	23,0	23,4
Prienų r. sav.	69	65	61	24,2	23,1	22,0
Raseinių r. sav.	81	83	85	22,8	23,7	24,8

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prienų rajone 10.000-ių gyventojų tenka žymiai mažiau gydytojų nei šalyje ir apskrityje. Prienų rajone 10.000-ių gyventojų tenka beveik 2 kartus mažiau gydytojų nei apskrityje ir 1,8 karto mažiau nei šalyje. Taip pat tenka mažiau ir slaugytojų: atsilikimas svyruoja apie 1,7 karto tiek nuo apskrities, tiek nuo šalies rodiklių.

19 lentelė. Prienų r. 10.000-ių gyventojų tenkantis gydytojų skaičius 2015 m.

Rodiklis	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Prienų r. sav.
Gydytojas	43,6	47,5	24,2
Slaugytojas	80,2	85,3	48,1
Odontologas	9,2	12,5	7,6

Šaltinis: Statistikos departamentas

2015 m. Prienų r. sav. dirbo 5,1 proc. apskrities bendrosios praktikos (šeimos) gydytojų, 1,8 proc. vidaus ligų gydytojų, 2,8 proc. vaikų ligų specialistų, 0,7 proc. chirurgų, 1,7 proc. akušerių-ginekologų, 1,9 proc. oftalmologų, 3,2 proc. otorinolaringologų, 0,8 proc. psichiatrų, 2,7 proc. slaugytojų ir 2,9 proc. odontologų.

2015 m. Prienų rajone bendrosios praktikos (šeimos) ir vidaus ligų gydytojų skaičius buvo didžiausias. Mažiausias – oftalmologų, otorinolaringologas ir psichiatrų skaičius.

20 lentelė. Gydytojai pagal specialybes 2015 m.

Specializacija	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Birštono sav.	Jonavos r. sav.	Kaišiadorių r. sav.	Kauno m. sav.	Kauno r. sav.	Kėdainių r. sav.	Prienų r. sav.	Raseinių r. sav.
Bendrosios praktikos (šeimos)	2.056	534	2	42	21	330	45	40	27	27
Vidaus ligų	2.626	655	1	16	13	556	11	24	12	22
Vaikų ligų specialistas	1.000	249	1	3	2	211	7	12	7	6
Chirurgas (įskaičiuoti vaikų chirurgai ir ortopedai-traumatologai)	1.284	297	-	8	8	257	2	10	2	10
Akušeris-ginekologas	650	169	-	7	4	141	4	5	3	5
Oftalmologas	351	108	-	2	3	95	1	3	2	2
Otorinolaringologas	269	62	-	1	1	51	1	4	2	2
Psichiatras	555	130	-	2	2	111	5	6	1	3
Slaugytojai ir akušeriai	23,172	4.927	4	229	132	3.757	115	347	133	210
Odontologas	2.644	722	5	34	19	530	49	41	21	23

Šaltinis: Statistikos departamentas

2013–2015 m. Prienų r. daugiausia sumažėjo psichiatrų, chirurgų, bendrosios praktikos gydytojų: atitinkamai 75, 33,3 ir 12,9 proc. 2015 m. oftalmologų, otorinolaringologų ir akušerių-ginekologų skaičius išliko toks pat kaip ir 2013 m.

21 lentelė. Gydytojų skaičiaus dinamika Prienų r. 2013–2014 m.

Specializacija	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m., proc.
Bendrosios praktikos (šeimos)	31	30	27	-12,9
Vidaus ligų	13	13	12	-7,7
Vaikų ligų specialistas	6	6	7	16,7
Chirurgas (įskaičiuoti vaikų chirurgai ir ortopedai-traumatologai)	3	2	2	-33,3

Akušeris-ginekologas	3	3	3	0
Oftalmologas	2	2	2	0
Otorinolaringologas	2	2	2	0
Psichiatras	4	1	1	-75
Slaugytojas	145	142	133	-7,1
Odontologas	20	20	21	5

Šaltinis: Statistikos departamentas

Pagal gydytojų skaičių, tenkantį 1.000-iui gyventojų, Lietuva – viena pirmaujančių šalių pasaulyje. Iš 192 Pasaulio sveikatos organizacijai priklausančių valstybių daugiau gydytojų buvo tik 11 šalių. Tūkstančiui gyventojų tenkantis slaugytojų skaičius didesnis 22 šalyse. Pagal apsirūpinimą odontologais ir vaistininkais Lietuvai tenka 28 vieta pasaulyje.

Socialinė apsauga

Socialines paslaugas rajone teikia Prienų savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, Socialinių paslaugų centras, Jiezno vaikų globos namai, Prienų globos namai, vietos bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos.

Prienų savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius organizuoja ir užtikrina socialinės paramos teikimą pagal gyventojų poreikius ir gyvenimo sąlygas, analizuoja ir prognozuoja socialinės paramos poreikį rajone, ruošia socialines globos programas, rengia ir teikia pasiūlymus Savivaldybės tarybai dėl socialinės paramos teikimo, socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros, rūpinasi vykdomomis socialinės paramos bei neįgalųjų socialinės integracijos programomis. Organizuodamas socialinės paramos teikimą, savivaldybės tarybos nustatyta tvarka, skiria ir moka vienkartinę paramą, kitas kompensacijas bei išmokas.

Socialinių paslaugų centras yra biudžetinė įstaiga, pavaldi ir atskaitinga Prienų rajono savivaldybei, kuri planuoja savo teritorijos gyventojams socialines paslaugas, nustato socialinių paslaugų finansavimo poreikį. Centro veiklos tikslas – teikti socialinę pagalbą savivaldybės gyventojams (šeimoms), kurie dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų yra neįgiję, praradę ar neturi gebėjimų ar galimybių savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu, sudarant šiems asmenims sąlygas ugdyti ir stiprinti gebėjimus bei galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padedant įveikti socialinę atskirtį.

Centras vykdo šias funkcijas:

- teikia bendrąsias. Socialines paslaugas – informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo organizavimo, sociokultūrinės, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo;
- teikia socialinės priežiūros paslaugas – pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo;
- teikia dienos socialinę globą;
- teikia transporto paslaugas;
- aprūpina techninės pagalbos priemonėmis;
- teikia kitas bendrąsias socialines paslaugas;
- vykdo dienos užimtumo grupių Centre veiklą;
- organizuoja paramos ir labdaros akcijas;
- informuoja visuomenę apie Centro veiklą;
- bendradarbiauja su socialiniais partneriais, kitomis institucijomis ar organizacijomis.

Kompleksiškai teikiamos socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos tenkina gyvybinius poreikius neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims, siekiant sudaryti sąlygas kuo ilgiau gyventi savo namuose, o neįgalius asmenis prižiūrintiems šeimos nariams sudaromos geresnės sąlygos įgyti, patobulinti kvalifikaciją ar dalyvauti darbo rinkoje.

Įgyvendinant projektą „Integralios pagalbos teikimas tikslinių grupių asmenims jų namuose Prienų rajono savivaldybėje“ integralią pagalbą teikia dvi mobilios komandos. Kiekvienoje dirba slaugytojas ir jo padėjėjas, socialinis darbuotojas ir jo padėjėjas, esant poreikiui į komandą gali būti įjungiamas ir psichologas. Projekto įgyvendinimo laikotarpiu integrali pagalba bus teikiama 20 neįgalių ir senyvo amžiaus asmenų. Planuojama, kad projekte dalyvaus savanoriai, bendruomenės nariai, projekto įgyvendinimo metu bus organizuojami savanorių ir bendruomenės renginiai. Numatoma įsigyti reikalingą įrangą bei priemones slaugos ir globos paslaugoms teikti, skirtos lėšos darbuotojų darbo užmokesčiui,

mokymams bei reikiamai kvalifikacijai įgyti, socialinėms paslaugoms organizuoti ir teikti.

Planuojant įgyvendinti projektą „Bendruomeninių šeimos namų įkūrimas Prienų rajono savivaldybėje“ kita „“, bus siekiama plėtoti paslaugas šeimai Prienų rajono savivaldybėje ir padidinti bendruomenėje teikiamų paslaugų prieinamumą ir kokybę. Gyventojai bus informuojami, konsultuojami apie rajone kompleksiskai teikiamas paslaugas šeimai, šeimos bus nukreiptos į nevyriausybines organizacijas pozityvios tėvystės mokymams, psichosocialinei pagalbai, šeimos įgūdžių ugdymui ir sociokultūrinėms, mediatoriaus, vaikų priežiūros ir pavėžėjimo bei kitoms paslaugoms gauti.

Prienų globos namai skirti nuolat ar laikinai gyventi senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia. Prienų globos namai gali priimti 210 asmenų.).

Globos namų vizija – Europos sąjungos standartus atitinkanti, moderni ir atvira naujovėms, kokybiškas socialinės globos paslaugas teikianti įstaiga su edukacine ir reabilitacine misijomis.

Pastaruoju metu stebima senyvo amžiaus asmenų su sunkia negalia, pageidaujančių gauti socialinės globos paslaugas institucijoje, didėjimo tendencija. Prienų globos namuose gyventojų skaičius, lyginant su 2015 metais, didėjo, tuo pačiu daugėjo gyventojų su sunkia negalia. Siekiant užtikrinti kokybišką tokių asmenų priežiūrą ir slaugą, būtina didinti tiesiogiai gyventojus aptarnaujančio personalo (slaugytojų ir jų padėjėjų, individualios priežiūros personalo) skaičių. Taip pat pastebima, kad vykstant visuomenės senėjimo procesui, auga sveikatos priežiūros, socialinio darbo specialistų ir kvalifikuotų globos darbuotojų poreikis, ilgalaikėje perspektyvoje tokių darbuotojų vis labiau trūks, todėl būtina skirti lėšų šių specialistų darbo užmokesčio didinimui.

Įvertinus Prienų globos namų veiklą, numatomos šios prioritetinės veiklos kryptys 2017 metams:

1. Saugios ir pritaikytos aplinkos kūrimas Prienų globos namų gyventojams, siekiant geresnės jų gyvenimo kokybės ir socialinės integracijos.
2. Teikiamų socialinių ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų optimizavimas, siekiant kokybiškų, atitinkančių kintančius gyventojų poreikius, paslaugų teikimo.
3. Globos namų valdymo efektyvumo didinimas, ypatingą dėmesį skiriant komandinio darbo vystymui.

Jiezno vaikų globos namai yra Prienų rajono savivaldybės biudžetinė socialinės globos įstaiga, teikianti globą (rūpybą), socialines ir ugdymo paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams, kuriems įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta vaiko laikinoji arba nuolatinė globa (rūpyba), ir vaikams, kurie yra laikinai apgyvendinti vaikų globos namuose iki bus išspręsti vaikų globos (rūpybos) nustatymo arba vaikų grąžinimo tėvams klausimai.. Patvirtintas Jiezno vaikų globos namų teikiamos socialinės globos pertvarkos veiksmų planas. Pertvarkos tikslas suformuoti nuoseklią ir koordinuotą pagalbos ir paslaugų sistemą, kuri socialinių problemų turinčiai šeimai ir likusiam be tėvų globos vaikui sudarytų sąlygas gauti individualias pagal poreikius paslaugas ir reikiamą pagalbą. Pagrindinis tikslas suformuoti nuoseklią ir koordinuotą pagalbos ir paslaugų sistemą, kuri socialinių problemų turinčiai šeimai ir likusiam be tėvų globos likusiam vaikui sudarytų sąlygas gauti individualias pagal poreikius paslaugas ir reikiamą pagalbą bei, nepatiriant socialinės atskirties leisti vaikui augti saugioje ir jo raidai palankioje aplinkoje- globėjų šeimoje, ypatingais atvejais globos namuose, bet kiek įmanoma artimesniuose šeimos sąlygoms.

Panaudojant 2014-2020 m. ES investicijas, planuojama įgyvendinti projektus, kuriais bus siekiama užtikrinti globojamiems vaikams aukštą socialinių paslaugų kokybę ir saugią aplinką. Planuojama finansiškai skatinti giminytės ryšiais nesusijusias vaikus globojančias šeimas.

Dienos centrai. Prienų rajono savivaldybėje veikia Išlaužo seniūnijos kaimų bendruomenės Šeimos dienos centras, Prienų bendruomenės vaikų dienos užimtumo centras, Socialinių paslaugų centro vaikų dienos centras ir neįgaliųjų dienos užimtumo grupė, senjorų grupė, šeimų klubas.

Nevyriausybinių organizacijų. Prienų rajono savivaldybėje aktyvią socialinių paslaugų veiklą taip pat vykdo Prienų rajono kurčiųjų pirminė organizacija kuri vykdo neįgaliųjų dienos užimtumą; teikia asmeninio asistento pagalbą; teikia pagalbą neįgaliųjų šeimos nariams. Prienų rajono neįgaliųjų draugija vykdo socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje rėmimą, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Prienų rajono filialas kuris vykdo neįgaliųjų dienos užimtumą; teikia asmeninio asistento pagalbą; vykdo meninių gebėjimų lavinimas būreliuose, kolektyvuose, klubuose; teikia pagalbą neįgaliųjų šeimos nariams.

Prienų rajono sergančiųjų psichinėmis ligomis klubas „Padėk sau ir kitiems“, Jiezno žmonių su negalia sąjunga vykdo neįgaliųjų dienos užimtumą; teikia asmeninio asistento pagalbą; vykdo

užimtumą įvairiuose amatų būreliuose ir klubuose; vykdo meninių gebėjimų lavinimą būreliuose, kolektyvuose, klubuose; teikia pagalbą neįgaliųjų šeimos nariams.

Lietuvos judėjimas „Černobylis“ Prienų komitetas teikia informaciją Černobylio AE avarijos padarinių likviduotojams ir jų šeimų nariams; padeda nukentėjusiesiems ir jų šeimų nariams atstovaujant ir tarpininkaujant lankantis įvairiose viešąsias paslaugas teikiančiose įstaigose; padeda spręsti psichologines problemas, organizuoja savitarpio pagalbos grupes; skatina „Černobyliečius“ ir jų šeimos narius rūpintis sveikata; aktyviai vykdo informacijos sklaidą apie nukentėjusius likviduojant Černobylio AE avarijos padarinius.

Prienų rajono diabeto klubas „Versmė“ Klubas palaiko ryšius su Lietuvos sveikatos apsaugos organais, klubais, draugijomis., aktyviai saugo savo narių sveikatą, dalyvauja seminaruose, mokymuose, fizinėje veikloje, vykdo pirminę profilaktiką bendruomeninėje veikloje., aktyviai vykdo informacijos sklaidą apie sergančiųjų CD sveikatos stiprinimą, išsaugojimą Lietuvos Carito Prienų dekanatas ir Maltos ordino pagalbos tarnyba Prienų grupė.

Savivaldybėje organizuojamos šios **bendrosios socialinės paslaugos**: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugos; maitinimo organizavimas; aprūpinimas daiktais; transporto organizavimas; sociokultūrinės paslaugos; asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos.

Informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugas savivaldybėje teikia visos socialinių paslaugų įstaigos, nevyriausybinės organizacijos bei seniūnijos, Socialinės paramos, Vaiko teisių apsaugos skyriai ir kitos institucijos. Paslaugos organizacijose teikiamos nemokamai. Suinteresuoti asmenys šias paslaugas gauna tiesiogiai asmeniškai, telefonu ar naudodamiesi internetine prieiga. Konsultavimo bei informavimo socialinių paslaugų Prienų rajono savivaldybės gyventojams internetinėje erdvėje nėra siūloma.

Prienų rajono savivaldybėje maitinimo organizavimas vyksta tik dienos centrus lankantiems asmenims. Maltos ordino pagalbos tarnybos Prienų grupė teikia karštą maistą ir maisto produktus socialiai remtiniems asmenims. Aprūpinimo daiktais paslaugos yra teikiamos visoje savivaldybės teritorijoje, šias paslaugas teikia Socialinių paslaugų centras ir Prienų dekanato Caritas, aprūpinantys techninės pagalbos priemonėmis, drabužiais, avalyne ir namų apyvokos daiktais. Nors ši veikla vykdoma gana aktyviai, tačiau nepatenkintų prašymų skaičius išlieka pakankamai didelis.

Transporto organizavimo paslaugas Prienų rajono savivaldybėje teikia Socialinių paslaugų centras, Prienų globos namai, Jiezo vaikų globos namai, Prienų rajono neįgaliųjų draugija. Šios paslaugos savivaldybėje teikiamos pakankamai aktyviai – suinteresuotų asmenų bei transporto priemonių daugėja. Tačiau pastarųjų neužtenka arba yra ekonomiškai labai brangios, siekiant efektyviau aptarnauti asmenis, gyvenančius ne Prienų mieste.

Visos Prienų rajono savivaldybėje veikiančios socialinių paslaugų įstaigos plėtoja sociokultūrinės paslaugas. Tačiau nei vienoje NVO 2011 m. nebuvo meno vadovo etato šioms paslaugoms teikti. Prienų rajono aklųjų ir silpnaregių filialas bei Prienų neįgaliųjų draugija yra sudarę sąlygas suinteresuotiems nariams savarankiškai rinktis ir dainuoti. Pagrindinė sociokultūrinių paslaugų plėtros problema nevyriausybiniame sektoriuje – lėšų trūkumas.

Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos Prienų rajono savivaldybėje yra plėtojamos. Skalbimo paslaugos prieinamos kiekvienoje seniūnijoje, maudymosi paslaugos teikiamos Prienų mieste esančiame Socialinių paslaugų centre ir Prienų rajono neįgaliųjų draugijoje. .

Savivaldybėje organizuojamos šios **specialiosios socialinės paslaugos**: pagalbos namuose paslaugos; socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas; apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose; laikinas apnakvindinimas; intensyvi krizių įveikimo ir psichosocialinė pagalba; dienos socialinės globos paslaugos; trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos.

Aktyviausią pagalbos namuose paslaugų veiklą organizuoja Socialinių paslaugų centras bei Prienų neįgaliųjų draugija. Taip pat šias paslaugas teikia ir Prienų rajono kurčiųjų pirminė organizacija. Didžiausią nagrinėjamų paslaugų gavėjų dalį sudaro neįgalūs pensinio amžiaus asmenys. Atsižvelgiant į tai, kad visuomenė sensta bei tai, kad Lietuvoje vyksta socialinių paslaugų decentralizacija, būtina numatyti pagalbos namuose paslaugų didėjimą Prienų rajono savivaldybėje.

Lyginant su 2015 metais, 2016 m. socialinės rizikos šeimų auginančių vaikus skaičius sumažėjo 15 šeimų. Į socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą per 2016 m. buvo įrašyta 26 šeimos, išbraukta iš apskaitos – 41 šeima. Dėl socialinių įgūdžių stokos ir negebėjimo tinkamai pasirūpinti vaikais įrašyta 87 šeimos, 93 šeimos į apskaitą pateko dėl girtavimo, 15 šeimų iš apskaitos buvo išbrauktos dėl to, kad šeimoje neliko nepilnamečių vaikų. Per ataskaitinį laikotarpį 12 šeimų buvo išbraukta iš apskaitos dėl

to, kad išnyko įrašymo į apskaitą

Vis dar išlieka tos pačios pagrindinės **problemos** su kuriomis susiduriama socialinės rizikos šeimose: socialinių įgūdžių stoka (negebėjimas tinkamai ir racionaliai disponuoti turimomis pajamomis, negebėjimas tvarkytis buityje, asmeninės higienos įgūdžių stoka ir kt.), tėvystės įgūdžių stoka (vaikų nepriežiūra, vaikų auklėjimo problemos ir kt.), bedarbystė ir motyvacijos stoka ieškotis darbo bei dėl to kylantys finansiniai sunkumai, nepriteklis, skurdas. Pastarųjų kelerių metų laikotarpyje stebima piktnaudžiavimo alkoholiu tendencija, tačiau per 2016 m. piktnaudžiavimo alkoholiu atvejų sumažėjo. Padaugėjo šeimų, kurioms teikiamos paslaugos dėl socialinių įgūdžių stokos. 2016 m. pagerėjo situacija dėl gyvenamųjų būstų, šeimoms buvo suteikti socialiniai būstai, daugėjo šeimų, kuriose viena iš pagrindinių problemų vaikų elgesio sunkumai. Stebimas nežymus įvairių šeimos narių sveikatos problemų, finansinių sunkumų sumažėjimas.

Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas Prienų rajono savivaldybėje gauna , neįgalus jaunimas, socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai. Visas nurodytas tikslines grupes aptarnauja Socialinių paslaugų centras tiek įstaigos patalpose, tiek klientų namuose. Mokėjimo tvarką už teikiamas socialines paslaugas yra patvirtinusi Prienų rajono savivaldybės taryba. Šias paslaugas socialinės rizikos šeimoms taip pat teikia Išlaužo ir Prienų bendruomenės dienos centrai. Daugiau įstaigų ar nevyriausybių organizacijų, teikiančių tokias paslaugas ne Prienų mieste, nėra.

Apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos savivaldybėje nėra teikiamos. Remiantis Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų specialistų nuomonės apklausa, respondentų nuomone, seniūnijose, kuriose jie gyvena, apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose, kaip ir laikino apgyvendinimo, paslaugų poreikis yra vienas didžiausių.

Pagal projektą Nr.08.1.1-CPVA-r-407-21-0003 planuojama Veiverių seniūnijoje steigti 15 stacionarinės globos lovų. Betarpiškai būtų užtikrintas paslaugų kokybė ir prieinamumas, kaimo vietovės gyventojams. Glaudžiai vyktų tarpinstitucinis bendradarbiavimas, apjungiant sveikatos ir socialinių paslaugų sektorių. Stengiamasi orientuotis ne tik į kokybiškų medicinos paslaugų teikimą, bet ir į socialinių paslaugų plėtrą, nes visuomenė sensta ir kaimiškose vietovėse socialinės globos paslaugos yra vis labiau reikalingos. Viena iš Prienų rajono savivaldybės rūpesčių, kad būtų užtikrinta teikiamų socialinių paslaugų kokybė.

Psichosocialinės pagalbos paslaugos Savivaldybėje pradėtos teikti 2011 m. Socialinių paslaugų centre. Kol kas jos yra mažai populiarios potencialių klientų tarpe. Remiantis Prienų minėta apklausa, intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugų poreikis yra vienas didžiausių

Savivaldybės gyventojams dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose ir įstaigose teikia Socialinių paslaugų centras. Trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugas savivaldybėje teikia Prienų globos namai ir Jiezno vaikų globos namai, taip pat Veiverių pirminės sveikatos priežiūros centras (10 slaugos lovų, išlaikomų iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto lėšų) Jiezno pirminės sveikatos priežiūros centras (14 slaugos lovų, išlaikomų iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto lėšų), Balbieriškio pirminės sveikatos priežiūros centras (10 slaugos lovų, išlaikomų iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto lėšų).

Viešasis saugumas

Viešojo saugumo sritis apima viešosios tvarkos užtikrinimą, vidaus tarnybos valdymą, priešgaisrinę bei civilinę saugą ir gelbėjimo darbus, valstybės sienos apsaugą, migracijos (išskyrus ekonominę migraciją), ginklų, šaudmenų, sprogmenų ir specialiųjų priemonių apyvartos kontrolę, saugomų objektų ir saugomo asmens statusą turinčių asmenų apsaugą, rizikos veiksnių, pavojų ir grėsmių nacionaliniam saugumui nustatymo ir vertinimo organizavimą ir koordinavimą. Viešasis saugumas yra esminė sąlyga ir užtikrinant šalies nacionalinį saugumą.

Nusikalstamumas Lietuvoje išlieka didelė socialinė problema. Statistikos departamento duomenimis 2013-2015 m. pastebimas nežymus užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiaus mažėjimas.

22 lentelė. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 2013-2015 metais

Metai	Kauno apskritis	Prienų r. sav.
2013	16.542	791
2014	16.986	602
2015	15.262	513

Šaltinis: Statistikos departamentas

2013–2015 m. 100.000-ių gyventojų tenkantis nusikalstamų veikų skaičius Kauno apskrityje ir Prienų rajone mažėjo. Prienų rajone šis rodiklis yra mažesnis nei Kauno apskrities vidurkis.

23 lentelė. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų 2013-2015 metais

Metai	Kauno apskritis	Prienų r. sav.
2013	2.804	2.749
2014	2.903	2.123
2015	2.630	1.837

Šaltinis: Statistikos departamentas

Dažniausiai registruojamos nusikalstamos veikos Prienų rajone 2010 m. buvo vagystės (262), baudžiamieji nusižengimai (66) ir vagystės iš gyvenamųjų patalpų (50). Mažiausiai buvo užregistruota nužudymų, nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai), bei transporto priemonių vagysčių (baudžiamieji nusižengimai) – jų buvo užfiksuota po 1.

24 lentelė. Nusikalstamų veikų sudėtis Prienų rajone, 2010 m.

Nusikalstamos veikos pavadinimas	Skaičius
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)	1
Nužudymai	1
Transporto priemonių vagystės (baudžiamieji nusižengimai)	1
Sunkūs sveikatos sutrikdymai	2
Išžaginimai ir pasikėsinimai	4
Automobilių vagystės	8
Plėšimai	10
Sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai	17
Transporto priemonių vagystės (nusikaltimai)	24
Kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimai	28
Vagystės (baudžiamieji nusižengimai)	28
Viešosios tvarkos pažeidimai (nusikaltimai)	33
Vagystės iš gyvenamųjų patalpų	50
Baudžiamieji nusižengimai	66
Vagystės (nusikaltimai)	262

Šaltinis: Statistikos departamentas

Nors Kauno apskrityje nepilnamečių asmenų nusikalstamumas 2013–2016 m. mažėjo, Prienų rajone šis rodiklis kito netolygiai. Rodiklio padidėjimas pastebimas 2014 ir 2016 metais. Rodiklio reikšmė Prienų r. sav. viršija Kauno apskrities vidurkį.

25 lentelė. Nepilnamečių padarytos nusikalstamos veikos, palyginti su ištirtomis 2013–2016 m., proc.

Teritorija	2013	2014	2015	2016	Pokytis proc.
Kauno apskritis	7,5	7,5	6,0	5,1	-32
Prienų r. sav.	9,9	10,3	7,4	11,00	11,11

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prienų rajono policijos komisariatas nuo 2012 m. balandžio 1 d. yra Alytaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato padalinys, įgyvendinantis policijos uždavinius Prienų rajono savivaldybės teritorijoje.

Gaisrai. Prienų rajoną aptarnauja Prienų rajono priešgaisrinė gelbėjimo valdyba ir Stakliškių gelbėtojų komanda. 2014–2016 m. gaisrų skaičius rajone sumažėjo 26,17 proc.: nuo 149 gaisrų 2014 m. iki 110 gaisrų 2016 m. (Kauno apskrityje sumažėjo 25,12 proc.).

Gaisruose žuvusių asmenų skaičius Prienų r. sav. kasmet svyruoja nuo 2 iki 4.

26 lentelė. Gaisruose žuvusių asmenų skaičius 2014–2016 m.

Teritorija	2014	2015	2016
Kauno apskritis	26	20	26
Prienų r. sav.	3	2	4

Šaltinis: Statistikos departamentas

Kultūra

Kultūros politiką Prienų rajono savivaldybėje formuoja Savivaldybės taryba ir mero institucija, įgyvendina – Savivaldybės administracijos Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius. Prienų kultūrinį gyvenimą ir veiklą organizuoja Prienų rajono kultūros ir laisvalaikio centrai, Prienų krašto muziejus, Prienų Justino Marcinkevičiaus viešoji biblioteka ir jos padaliniai, taip pat meno mokyklos. Visos šios įstaigos atstovauja viešąjį sektorių. Savivaldybėje kūrybinę veiklą plėtoja ir vietos tautodailininkai bei įvairaus žanro meno kūrėjai nuolat savo darbus eksponuojantys įvairiose parodose Prienuose ir seniūnijose.

Kultūrinė veikla Prienų rajone yra aktyvi, ją plėtoja 5 savarankiški Balbieriškio, Jiezno, Prienų, Stakliškių, Veiverių kultūros ir laisvalaikio centrai, kūrybiškai išnaudodami esamus resursus ir sudarydami sąlygas naujoms kultūrinių veiklų iniciatyvoms reikštis. Prienų rajono savivaldybėje esančių kultūros ir laisvalaikio centrų infrastruktūros būklė yra nuolat gerinama. Rekonstruotas Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centras po savo stogu priglaudė „Balbieriškio“ bendruomenę bei „Tolerancijos centrą“. 2014 m. restauruotas Jiezno kultūros ir laisvalaikio centras iš LEADER programos „Visuomeninės paskirties pastatų rekonstrukcija ir pritaikymas bendruomenės poreikiams“. Prienų krašto muziejus dalyvavo Muziejų modernizavimo 2007–2015 metų programoje, o šiuo metu lankytojus priima 4 naujos modernios ekspozicijos.

Prienų kultūros ir laisvalaikio centro administracinės patalpos, studijos ir kitos erdvės renovuotos iš Kultūros centrų modernizavimo 2007–2020 metų programos. 2017 m. bus rekonstruota žiūrovų salė.

Stakliškių ir Veiverių kultūros ir laisvalaikio centrai atnaujinami iš Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija Prienų kultūros ir laisvalaikio centrui 2005 m. suteikė aukščiausiąją kategoriją ir įteikė nominaciją „Geriausias metų kultūros centras“. Prienų kultūros centras pagal užsiėmimų žanrą yra pritaikytas choreografijos, vokalo, teatro, muzikos studijoms. Didžiojoje salėje telpa beveik 500 žiūrovų, prie jos yra erdvus fojė, kuriame eksponuojami meno darbai, veikia kavinė, antrame aukšte yra diskotekų salė. Abi salės pritaikomos ir kitiems renginiams (paskaitoms, susitikimams ir pan.). Kultūros centre yra 14 kūrybinių darbuotojų etatų, dirba 16 specialistų. Jame buriasi ir dirba 13 mėgėjų meno kolektyvų, kurie ne tik šoka ir dainuoja, tačiau ir groja, vaidina, vienija vyresnio ir jaunesnio amžiaus veiklius bei iniciatyvius Prienų žmones. Prienų kultūros centras taip pat organizuoja renginius kultūrinio aptarnavimo zonų Naujosios Ūtos, Ašmintos, Išlaužo, Pakuonio ir Šilavoto seniūnijų laisvalaikio salėse.

Veiverių kultūros ir laisvalaikio centras vienija 7 kolektyvus ir ansamblius ir vykdo kultūrinę veiklą visoje Veiverių seniūnijos teritorijoje. Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centras vienija 9 mėgėjų meno kolektyvus bei organizuoja kultūrinę veiklą visoje Balbieriškio seniūnijoje. Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centre veikia 6 kolektyvai, kurie savo veiklą vykdo visoje seniūnijos teritorijoje, o Jiezno kultūros ir laisvalaikio centras su 9 kolektyvais kultūrinę veiklą vykdo visoje Jiezno seniūnijoje.

Visiems 4 Balbieriškyje, Jiezne, Stakliškėse ir Veiveriuose veikiantiems kultūros ir laisvalaikio centrams Prienų rajono savivaldybės taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymu ir Kultūros centrų akreditavimo tvarkos aprašu yra patvirtinusi II-ąją kategoriją.

Prienų rajono savivaldybės kultūros įstaigose veikia 52 įvairūs mėgėjų meno kolektyvai kuriuos lanko 669 dalyviai (2016 m. Kultūros centrų ir jų filialų, skyrių, padalinių bendra metinės veiklos ataskaita). Prienų rajono geografinė padėtis įtakoja ir kultūrinę veiklą. Didžiausia Lietuvos upė Nemunas ir tiltas per jį rajoną padalina į du etnografinius regionus – Dzūkiją ir Suvalkiją. Tradiciniai masiniai etnografiniai renginiai: Užgavėnės, etnografinių ansamblių sambūris-vakaronė Tėvelio dvarely, rajoninė dainų ir šokių šventė „Tykiai, tykiai Nemunėlis teka“, amatininkų, tautodailininkų pasakorių bei muzikantų šventė „Oi būdavo, būdavo“ ir kt. jau keletą dešimtmečių nepraranda populiarumo. Tarptautinis pučiamųjų orkestrų festivalis „Varinis aidas“, respublikinės pagyvenusių žmonių šokių „Revuona“, vyresnio amžiaus žmonių liaudiškų šokių „Ringio ringiai“ šventės, regioninė Suvalkietiško

etnomuzikavimo ir liaudies amatų stovykla vaikams ir jaunimui „Suvalkijos žali sodai“, rajoninis retro muzikos festivalis „Ilgesio dainos“, žemdirbių, mėgėjų meno ir verslininkų mugė „Rudens spalvos“, seniūnijų vasaros šventės yra mėgiamos ir gausiai lankomos. Prienų krašto muziejaus edukacinės programos žinomos visoje Lietuvoje, o Prienų Justino Marcinkevičiaus viešoji biblioteka yra puikiai įvaldžiusi informacines technologijas. Savo renginius gali transliuoti net kelių seniūnijų bibliotekų skaitytojams vienu metu. Svarbiausios valstybinės šventės Prienų rajono savivaldybėje irgi turi savo tradicijas. Vasario 16 d. šventėje įteikiamos „Dėkingumo“ nominacijos už nuopelnus Prienų rajono žmonėms įvairiose meno, mokslo, darbo srityse. O kovo 11 – oji tapo tikra visų švente „Mes galim“. Tradicinėse bėgimo rungtyse, meninėse programose, akcijose dalyvauja visi: nuo mažiausio iki didžiausio. Dukart per metus pagerbiami ir įvertinami tie, kas rūpinasi savo gyvenamosios ir darbo aplinkos grožiu. Rudens mugėje skelbiami ir įteikiami prizai vasaros sodybų puošimo konkurso „Tapkime žydinčia savivaldybe“ nugalėtojams, o žiemą, Kalėdų eglės įžiebimo šventėje apdovanojami kalėdinio pasipuošimo konkurso „Lai ateina šventės žiburiuotos“ nugalėtojai.

Prienų krašto muziejuje yra saugoma rajono teritorijos kultūros istorija, etnografija, tautodailė ir žymiausių krašto žmonių gyvenimai bei kūryba. Šis muziejus saugo apie 29749 tūkst. eksponatų, kurie yra suskirstyti į 26 rinkinius. Didžiausiai rinkiniai yra spaudos ir fotografijos. Muziejus sukaupęs eksponatus eksponuoja įvairiose savo nuolatinėse ekspozicijose. Muziejus turi 4 padalinius: Skriaudžių buities muziejus, Vinco Mykoloaičio-Putino memorialinis muziejus, Šilavoto „Davatkynas“ ir legendinio partizano Juozo Lukšos-Daumanto ekspozicija. Muziejaus patalpose veikia vokalinis ansamblis „Marginys“ ir krašto kūrėjų klubas „Gabija“.

Prienų krašto muziejus vykdo 26 įvairius edukacinius užsiėmimus. Nuolat veikiančiose edukacinėse programose: „Duonos kelias iki stalo“, „Lino kelias iki staklių“, „Auskit, vykit, mano rankos“, „Žvakių liejimas“, „Užgavėnių kaukių gamyba“, „Margučių paslaptys“ ir kitose apsilankė 5362 dalyviai. Programą „Duonos kelias iki stalo“ per metus bent kelis kartus aplanko užsieniečių delegacijos. Muziejus vykdo neformaliojo švietimo programą „Senovės dienos“, 2016 m. joje dalyvavo 3873 moksleiviai. Iš „Muziejų modernizavimo 2007-2015 metų programos“ lėšų 2016 m. buvo baigtas projektas „Prienų krašto muziejaus pastato Prienuose, F. Martišiaus g. 13, rekonstravimas“ ir investicijų projektas „Prienų krašto muziejaus modernizavimas“, suremontuotos Veiverių krašto istorijos muziejaus patalpos bei Skriaudžių krašto buities muziejaus tvoros. Siekdamas efektyviau vykdyti šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančią informacinę sklaidą Prienų krašto muziejus atnaujino savo internetinę svetainę ir sukūrė profilį socialiniame tinkle Facebook. Per 2016 m. muziejų aplankė 12971 lankytojas. Prienų krašto muziejaus veikla pristatyta tarptautinėje turizmo ir aktyvaus laisvalaikio parodoje ADVENTUR 2016.

Pagrindiniai *Prienų Justino Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos* (toliau – Bibliotekos) veiklos tikslai yra organizuoti Prienų rajono savivaldybės teritorijos gyventojų bibliotekinių ir informacinių aptarnavimą, tenkinti jų poreikius, modernizuoti Bibliotekos bei jos padalinių veiklą. Bibliotekos misija – teikti krašto bendruomenei modernias informacijas, švietimo ir kultūros sklaidos paslaugas, užtikrinti vartotojų poreikius atitinkančią prieigą prie Bibliotekoje ir už jos ribų sukaupytų informacijos, žinių ir kultūros išteklių. Pagrindinės veiklos sritys:

- dokumentų kaupimas, tvarkymas, sisteminimas, saugojimas, skaitmeninimas, panauda, viešinimas ir bibliografavimas;
- kultūrinių ir edukacinių programų organizavimas ir kultūros plėtra;
- užtikrinimas galimybės fiziniams ir juridiniams asmenims lygiomis teisėmis naudotis viešaisiais informacijos šaltiniais, nepaisant informacijos pateikimo būdo, formos ir laikmenos, neatsižvelgiant į autorių ar užfiksotų žinių politinę ar ideologinę orientaciją.

Biblioteka turi 23 teritorinius struktūrinius padalinius, kurie veiklą vykdo visose rajono seniūnijose. Visi Bibliotekos veiklos rodikliai, išskyrus apsilankymų skaičius, 2014–2016 m. didėjo.

27 lentelė. J. Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos pagrindiniai veiklos rodikliai 2014–2016 m.

Vartotojų aptarnavimas	2014	2015	2016
Registruotų vartotojų skaičius	9992	10011	10385
Apsilankymų (lankytojų) skaičius	156421	147247	144808
Dokumentų išduotis	220176	238132	244606
Interneto seansų skaičius	46958	60440	61142
Virtualių apsilankymų skaičius	28547	29317	38794

Šaltinis: J. Marcinkevičiaus viešoji biblioteka

Visuose Bibliotekos padaliniuose veikia vieša interneto prieiga, bendra vartotojų registracijos ir statistikos sistema, darbuotojai aprūpinti kompiuteriais ir programine įranga. Biblioteka aktyviai prisideda prie gyventojų skaitmeninio raštingumo didinimo. Vien tik 2016 m. skaitmeninio raštingumo mokomuosiuose renginiuose dalyvavo 356 gyventojai, skaitmeninio raštingumo užklausa pateikė ir buvo konsultuoti 3516 Bibliotekos lankytojai. Biblioteka nuolat tobulina ir modernizuoja teikiamas paslaugas. Įgyvendinant projektą „Inovatyvi komunikacija – naujos galimybės vartotojams“, iš dalies finansuotas Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projekto „Bibliotekos pažangai 2“ ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos lėšomis (bendra projekto sąmatinė vertė – 29 012 eurų), 2015 m. pradėtos teikti inovatyvios nuotolinės paslaugos. Biblioteka 2015–2016 m. surengė 14 nuotolinių kultūrinių, informacinių, edukacinių ir švietėjiškų renginių transliacijų. Jas stebėjo 2347 lankytojai.

Projektas „Nuotolinių inovatyvių elektroninių paslaugų kūrimas, sklaida ir viešinimas Prienų rajone“, dalinai finansuotas Lietuvos kultūros tarybos, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Prienų rajono savivaldybės, užtikrina nuotolinių inovatyvių elektroninių paslaugų kokybę ir plėtrą bei didina jų prieinamumą Prienų rajono gyventojams ir svečiams. Modernizuota ir atnaujinta bibliotekos interneto svetainė pasiekama mobiliaisiais įrenginiais, pritaikyta neįgaliesiems vartotojams bei užsieniečiams (anglų kalba). Sukurtas virtualus renginių kalendorius ir virtuali galerija „Prienų kraštas“, kurioje nuotoliniu būdu, naudojantis mobiliaisiais įrenginiais, galima susipažinti su Prienų krašto lankytinomis vietovėmis (gamtos paminklais, skulptūromis, parkais, aikštėmis, statiniais, įžymiais žmonėmis). Vartotojai taip pat gali mobiliaisiais įrenginiais stebėti tiesiogines renginių vaizdo transliacijas, iš bibliotekos serverio jas pateikiant bibliotekos interneto svetainėje; naudotis integruota virtualia mediateka; RSS (prenumeratos) pagalba sekti naujienų srautą; įvertinti inovatyvių nuotolinių elektroninių paslaugų naudą, kokybę naujai įdiegtoje vartotojų apklausos anketoje. Biblioteka 2014–2016 m. sėkmingai įgyvendino 12 projektų.

Bibliotekos infrastruktūros būklė Prienų mieste yra labai geros būklės, tačiau kai kurių padalinių patalpų būklė vertinama kaip nepritaikyta vykdomai veiklai ir reikalingi didelės apimties remonto darbai t. y. Kunigiškių, Klebiškio, Sūkurių ir Purvininkų bibliotekose. Infrastruktūros gerinimo darbai artimiausiu metu (iki 2015 m.) nenumatyti nei viename J. Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos padalinyje.

Prienų rajono savivaldybėje veikia 3 *meno mokyklos*: Prienų meno mokykla (Prienų mieste), Jiezno muzikos mokykla (Jiezno mieste) ir Veiverių Antano Kučingio meno mokykla (Veiverių miestelyje). Visos minėtos įstaigos yra neformaliojo švietimo mokyklos, finansuojamos iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto.

28 lentelė. Prienų rajono savivaldybės meno mokyklos

Meno mokykla	Vykdomos programos
Prienų meno mokykla	Ankstyvojo muzikinio ugdymo, pradinio muzikinio ir meninio ugdymo programa, pagrindinio muzikinio ir meninio ugdymo programa, išplėstinio muzikinio ir meninio ugdymo programa, mėgėjų muzikinio ir meninio ugdymo programa.
Jiezno muzikos mokykla	Vaikų ankstyvojo muzikinio ugdymo, pradinio muzikinio ugdymo, pagrindinio muzikinio ugdymo ir išplėstinio muzikinio ugdymo programos, vaikų ir suaugusiųjų muzikos mėgėjų ugdymo programa.
Veiverių Antano Kučingio meno mokykla	Pradinio muzikinio ugdymo, pagrindinio muzikinio ugdymo ir išplėstinio muzikinio ugdymo programos, vaikų ir suaugusiųjų muzikos mėgėjų ugdymo programa, pradinio dailės ugdymo, pagrindinio dailės ugdymo programos, suaugusiųjų dailės studija.

Šaltinis: Prienų r. savivaldybės meno mokyklos

Prienų meno mokyklą 2011–2012 m. m. lankė didžiausias mokinių skaičius – 328 mokiniai, Veiverių Antano Kučingio meno mokyklą – 142 mokiniai, o Jiezno muzikos mokyklą – 76 mokiniai. Mokinių skaičius šiose mokyklose 2009–2010 m. m. – 2011–2012 m. m. kito netolygiai, tačiau mokinių pasiskirstymas jose išlieka panašus.

Prienų meno mokyklos būklė yra vertintina kaip patenkinama – statinys iš dalies pritaikytas vykdomai veiklai, reikalingi vidutinės apimties remonto darbai.

Prienų rajono savivaldybės *tautodailininkai* dalyvauja regioniniuose, respublikiniuose ir tarptautiniuose renginiuose. Prienų rajono savivaldybėje 2009–2012 m. laikotarpiu buvo 19 tautodailininkų, daugiausia medžio drožybos ir tapybos.

Pagrindinis Prienų rajono savivaldybėje veikiančių kultūros įstaigų finansavimo šaltinis yra Prienų rajono

savivaldybė. Remiantis Prienų rajono savivaldybės kultūros specialistų nuomonės apklausos rezultatais, matyti, kad beveik absoliuti dauguma apklaustųjų mano, kad pagrindinė problema, su kuria susiduria Prienų rajono savivaldybėje veikiančios kultūros įstaigos, yra finansavimo trūkumas. Minėtos apklausos respondentų nuomone, norint pagerinti kultūrinį gyvenimą Prienų rajono savivaldybėje, reikia visų pirma didinti organizuojamų renginių įvairovę, informacijos sklaidą bei kultūros paslaugų kokybę.

Sportas

Prienų rajono savivaldybėje susiformavusios stiprios krepšinio, orientavimosi sporto, irklavimo, sportinio ėjimo, futbolo tradicijos, kasmet vykstančios rajono sporto šventės, sporto ir sveikatingumo renginiai, seniūnijų žaidynės, aktyvi įvairių sporto klubų ir visuomeninių organizacijų bei pavienių sporto entuziastų veikla skatina visuomenės aktyvumą sporto srityje, garsina rajono vardą Lietuvoje ir užsienyje.

Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras – tai Prienų rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, organizuojanti ir koordinuojanti sportinę veiklą rajone. Didžiausią dalį Kūno kultūros ir sporto centro lankytojų sudaro mokiniai. Atitinkamai sumažėjo ir mokomųjų grupių skaičius. Labai ženkliai tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo Kūno kultūros ir sporto centre sportuojančių merginų.

29 lentelė. Prienų r. sav. kūno kultūros ir sporto centro veiklos rodikliai, 2013–2015 m.

Mokinių skaičius/Metai	2013	2014	2015
Buvo metų pradžioje	318	317	319
Mokinių metų pabaigoje	297	319	252
Mokomųjų grupių metų pabaigoje	22	27	21

Šaltinis: Prienų r. sav. administracijos Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius, Lietuvos sporto statistikos metraštis

Didžioji dalis šios sporto infrastruktūros yra labai geros, geros arba patenkinamos būklės. Prienų rajono savivaldybės administracija Kūno kultūros ir sporto centro stadiono bei Irklavimo bazės rekonstrukcijai numato lėšas gauti iš ES struktūrinių fondų lėšų. Stalo teniso infrastruktūros gerinimas numatytas plečiant Kūno kultūros ir sporto centro daugiafunkcinio sporto komplekso infrastruktūrą. Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto sektorius finansuojamas skiriant lėšas Kūno kultūros ir sporto centro veiklai organizuoti bei kūno kultūros ir sporto sektoriaus programų / priemonių įgyvendinimui. Didelės piniginių lėšų sumos skiriamos vienai sporto šakai – krepšiniui. Prienų rajono savivaldybės sporto sektoriaus specialistų bei bendruomenės nuomonės apklausos duomenimis, Savivaldybėje labiausiai trūksta dviračių takų ir vaikų žaidimų aikštelių.

Švietimas

Bendri švietimo duomenys. 2016–2017 mokslo metus Prienų rajono savivaldybėje pradėjo 12 bendrojo ugdymo mokyklų (4 gimnazijos, 7 pagrindinės ir 1 progimnazija), 4 neformaliojo švietimo mokyklos, 3 lopšeliai-darželiai ir 2 švietimo pagalbos įstaigos.

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Galima pasidžiaugti, kad ikimokyklinio ugdymo prieinamumo klausimas Prienų rajone sprendžiamas pakankamai gerai – vietų darželiuose užtenka beveik visiems norintiems. Be to, stabilus ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičius Prienų rajone (pernai darželiuose buvo ugdomi 572 vaikai, šiemet – 605) nuteikia optimistiškai. Pagal ikimokyklinio ugdymo programą 2015 metais Prienų rajono savivaldybėje vaikai buvo ugdomi 3 Prienų miesto lopšeliuose-darželiuose, Prienų lopšelio-darželio „Gintarėlis“ Strielčių ikimokyklinio ugdymo skyriuje, Pakuonio pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupėje bei prie kitų pagrindinių mokyklų kaimo vietovėse veikiančiuose 7 skyriuose. Prienų lopšelyje-darželyje „Pasaka“ vykdomas ir vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas, veikia savaitinė grupė, šis lopšelis-darželis turi visus švietimo pagalbos specialistus. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose tiek mieste, tiek rajone visų grupių darbo trukmė yra 10,5 val., jose darbas organizuojamas taip, kad būtų sudarytos visos galimybės leisti vaikus į darželius dirbantiems tėvams.

Pradinio ugdymo programą 2016–2017 m. m. įgyvendina 11 ugdymo įstaigų: 3 gimnazijos, 1 progimnazija ir 7 pagrindinės mokyklos. 2016 m. rugsėjo 1 d. Prienų miesto mokyklose suformuoti 6 pirmų klasių komplektai: 4 „Ažuolo“ progimnazijoje ir 2 – „Revuonos“ pagrindinėje mokykloje. Pagal pradinio ugdymo programą rajone 53 klasių komplektuose mokosi 825 mokiniai (praėjusiais mokslo metais – 55 klasių komplektų ir 853 mokinys).

Pagrindinio ugdymo programą 2016–2017 m. m. įgyvendina 7 pagrindinės mokyklos, 1 progimnazija, 3 gimnazijos, 1 gimnazijoje buvo vykdoma pagrindinio ugdymo programos II dalis (9–10 kl.). Rengiantis

mokslo metams, mokyklos buvo konsultuotos ugdymo proceso organizavimo klausimais: analizuojami 2016–2017 m. m. ugdymo planų projektai, rekomendacijos teiktos individualiai bei vadovų pasitarimo metu, derinant mokyklų tarififikacijas ir ugdymo planus įvertintos mokyklų galimybės kuo optimaliau tenkinti mokinių ugdymosi poreikius atsižvelgiant į turimas mokinio krepšelio lėšas.

Vidurinio ugdymo programa 2016–2017 m. m. įgyvendinama 4 gimnazijose, suaugusiųjų vidurinio ugdymo programa įgyvendinama Prienų „Žiburio“ gimnazijoje, suaugusiųjų pradinio, pagrindinio ugdymo pirmosios dalies programa – „Revuonos“ pagrindinėje mokykloje. 2015–2016 m. m. pradžioje 11–12 (3–4 gimnazijos) klasėse mokėsi 393 mokiniai, iš jų 285 mokiniai – besimokantys „Žiburio“ gimnazijoje. 2016–2017 m. m. pradžioje 11–12 (3–4 gimnazijos) klasėse mokosi 349 mokiniai (44 mažiau negu 2015–2016 m. m.), iš jų 238 mokiniai – Prienų „Žiburio“ gimnazijoje (47 mažiau negu pernai).

Profesinės mokyklos. 2013–2016 m. Prienų r. savivaldybėje veikė viena profesinio mokymo įstaiga – Alytaus profesinio rengimo centro Balbieriškio Mykolo Krupavičiaus žemės ūkio ir verslo skyrius, kuriame buvo ruošiami smulkiojo verslo paslaugų teikėjai, technikos priežiūros verslo darbuotojai, technikos šaltkalviai remontininkai, apskaitininkai, ekologinio ūkio darbuotojai, kaimo turizmo organizatoriai.

Užimtumas ir darbo rinka

Nors darbo jėgos absoliutūs skaičiai sparčiai mažėja, 15–64 m. amžiaus gyventojų užimtumo lygis mažėja nežymiai, o Prienų r. sav. didėja. Pastarųjų metų Lietuvos ekonomikos augimas sudaro palankias sąlygas užimtumui didėti.

Darbingo amžiaus gyventojai. Darbingo amžiaus asmenų skaičius Prienų rajone 2013–2016 m. nežymiai mažėjo (7 proc.) ir sudarė 58,4 proc. visų rajono gyventojų. Nagrinėjamu laikotarpiu (2013–2016 m.) ši proporcija krito nuo 59,9 proc. 2013 m. iki 58,4 proc. 2016 m.

30 lentelė. Darbingo amžiaus gyventojų skaičius Kauno apskrityje ir šalyje 2013–2016 m.

Teritorija / Metai	2013	2014	2015	2016
Lietuvos Respublika	1.465.200	1.477.000	1.468.900	1.477.500
Kauno apskritis	298.200	298.800	293.700	293.900
Prienų r. sav.	17.391	17.283	16.901	16.176

Šaltinis: Statistikos departamentas

Vidutinis metinis užimtųjų skaičius 2014–2016 m. Prienų r. sav. augo: 2014 m. siekė 7.100, 2015 m. augo iki 10.200 gyventojų, 2016 m. – iki 11.700 (arba 64,7 proc. daugiau, lyginant su 2014 m.). Užimtieji 2016 m. sudarė 25,7 proc. rajono gyventojų. Vertinant visą 2014–2016 m. laikotarpį, dirbančiųjų skaičius Prienų r. sav. augo stipriai. Lyginant šį Prienų rajono rodiklį su kitomis apskrities savivaldybėmis, reikia paminėti, kad Prienų rajone užimtųjų skaičius augo sparčiausiai, kai tuo tarpu kitose apskrities savivaldybėse jis sumažėjo ar išliko toks pat.

2014–2016 m. periodu bedarbių skaičius mažėjo visose apskrities savivaldybėse. Prienų r. sav. sumažėjo nuo 1400 iki 1100 bedarbių (21,4 proc.), Kauno apskrityje mažėjimas buvo 17,6 proc.

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis. Šis rodiklis Prienų r. sav. ir Kauno apskrityje nuolat mažėjo. Mažiausias registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis apskrities savivaldybėse buvo užfiksuotas 2016 m. (nuo 5,6 iki 9 proc.). Prienų r. sav. 2014 m. nedarbo lygis siekė 8,1 proc., 2015 m. nedarbo lygis krito iki 7,1 proc., o 2016 m. sumažėjo iki 6,8 proc. (apskrityje – 7,1 proc.).

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis. 2016 – 2017 m. penkių ketvirčių vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Prienų rajono savivaldybėje buvo mažiausias tarp visų Kauno apskrities savivaldybių. 2017 m. pirmąjį ketvirtį jis siekė 78 proc. apskrities arba 76,5 proc. šalies lygio. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Prienų rajone, lyginant 2017 m. pirmo ketv. duomenis su 2016 m. pirmu ketvirčiu, išaugo 8,3 proc.

TECHNOLOGINIAI VEIKSNIAI

Spartus informacinių technologijų vystymasis skatina naujų technologijų, modernių informacijos sistemų diegimą, o jų svarba itin didelė. Nuolatinė technologijų plėtra skatina atnaujinti turimą savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą ir kitus informacinių technologijų resursus.

Prienų r. savivaldybės internetiniame tinklapyje pateikiama ir atnaujinama visa visuomenei reikšminga

informacija. Informacijos pateikimas interneto tinklapyje savivaldybei labai aktualus, nes vystantis telekomunikacinėms technologijoms didėja jomis besinaudojančių gyventojų kiekis, taip pat daugėja naujų technologijų panaudojimo sričių.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. pirmąjį ketvirtį 45,4 proc. 16-74 metų amžiaus interneto vartotojų naudojo informaciją iš valstybės institucijų, viešųjų paslaugų įstaigų interneto svetainių (per 12 mėnesių iki apklausos). 48,4 proc. - naudojosi elektroninėmis viešosiomis paslaugomis (per 12 mėnesių iki apklausos).

Sąlyginai didelė dalis gyventojų naudoja e. valdžios paslaugomis teikiant įstaigoms informaciją, t.y. internetu siunčiant įvairias užpildytas e. formas (tai daro 37,4 proc.).

2016 m. 78 proc. valstybės ir savivaldos įstaigų skelbė informacijos rinkmenas interneto svetainėse, 93,9 proc. įstaigų teikė informaciją el. paštu, 75,2 proc. įstaigų teikė informaciją su galimybe parsisiųsti, 41 proc. įstaigų teikė informaciją be galimybės parsisiųsti.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. asmeninius kompiuterius namuose turėjo 73 proc. namų ūkių. Prieigą prie interneto turėjo – 75 proc. namų ūkių (2016 m. – 71,7 proc.): mieste – 79,6 proc. namų ūkių, kaime – 65,7 proc. Pagal šiuos rodiklius Kauno apskritis lenkė Klaipėdos apskritį ir atsiliko nuo Vilniaus apskrities. 2013–2015 m. gyventojų, namuose turinčių asmeninius kompiuterius ar interneto prieigą skaičius šalyje ir Kauno apskrityje nuolat augo.

Statistikos departamento duomenimis, 2017 m. pradžioje, per paskutinius 3 mėnesius internetu naudojosi 77,6 procentų visų šalyje gyvenančių 16–74 metų amžiaus asmenų. Daugiausia internetu naudojosi mokiniai ir studentai – 98 proc. visų šios grupės apklaustųjų. Dažniausiai internetas buvo naudojamas ryšiams (72 proc.), laikraščiams ir žurnalams skaityti (72,2 proc.), elektroniniam paštui siųsti ar gauti (60,6 proc.), informacijos apie prekes ir paslaugas paieškai (61,9 proc.), dalyvavimui pokalbių svetainėse (53,5 proc.) ir pan.

VIDINĖS APLINKOS ANALIZĖ:

Teisinė bazė

Prienų r. savivaldybė savo veiklą organizuoja vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir vidaus dokumentais: Prienų r. savivaldybės tarybos veiklos reglamentu, Prienų r. savivaldybės administracijos nuostatais ir kitais savivaldos institucijų veiklą reglamentuojančiais dokumentais.

Organizacinė struktūra

Prienų r. savivaldybės atstovaujamoji institucija yra taryba, turinti vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas, vykdomoji institucija – administracijos direktorius, administracijos direktoriaus pavaduotojas, turintys viešojo administravimo teises ir pareigas. Šios savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teisės įgyvendinimą.

Savivaldybės funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo. Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba, savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos), kiti savivaldybės įstaigų ir tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal sudarytas sutartis kiti viešai pasirenkami fiziniai ar juridiniai asmenys.

Savivaldybės taryba savo veikloje vadovaujasi 2015 m. spalio 8 d. sprendimu Nr. T3-185 patvirtintu „Prienų rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentu“. Savivaldybės taryba sudaryta iš įstatymų nustatyta tvarka demokratiškai išrinktų savivaldybės bendruomenės atstovų – 25 savivaldybės tarybos narių.

Prienų r. savivaldybėje veikia komitetai. Prienų rajono savivaldybės taryboje sudaryti 5 komitetai:

- Ekonominės plėtros, finansų ir investicijų komitetas;
- Sveikatos ir socialinių reikalų komitetas;
- Kultūros, švietimo, turizmo ir sporto komitetas;
- Bendruomenių ir kaimo reikalų komitetas;
- Kontrolės komitetas.

Daugiausia mandatų Prienų r. savivaldybės taryboje turi Lietuvos socialdemokratų partija – 6, partija „Tvarka ir teisingumas“ – 4. Po du mandatus taryboje turi Darbo partija, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų

sąjunga, Tėvynės sąjunga - Lietuvos krikščionys demokratai, Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai). Taip pat 6 Tarybos nariai yra nepartiniai, 1 Liberalų sąjūdžio.

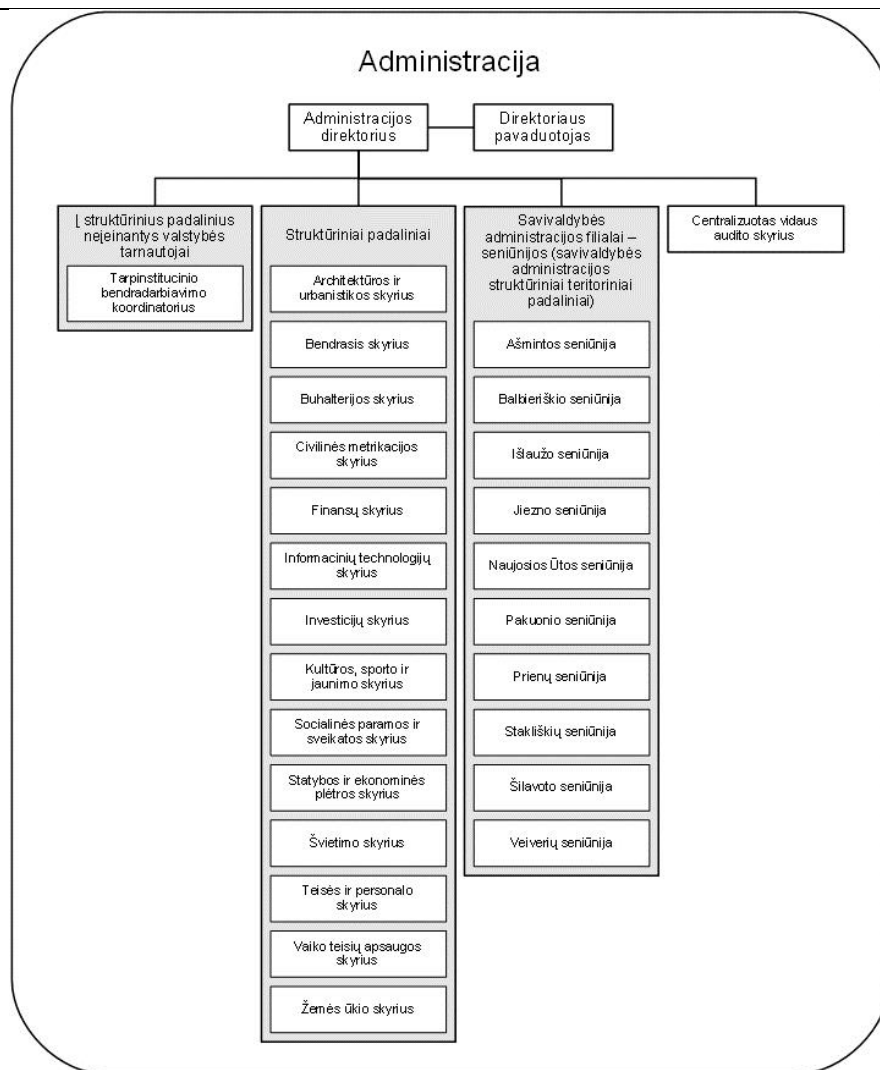
Prienų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos nuostatai patvirtinti 2017-03-09 Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-28. Tarnyba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto. Tarnybos finansinį, ūkinį, materialinį aptarnavimą atlieka Savivaldybės administracija, neviršydama Tarnybai nustatytų asignavimų. Tarnybos veiklos tikslas – prižiūrėti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnybos uždaviniai: atlikti Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo auditą, vertinti Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų planų ir programų vykdymą, piniginių išteklių naudojimą, veiklos kokybę bei efektyvumą, vidaus kontrolės sistemos patikimumą ir įstatymų nustatyta tvarka teikti rekomendacijas jai gerinti, užtikrinti, kad atliekamas finansinis ir veiklos auditas atitiktų valstybinio audito reikalavimus, vykdyti prevencines priemones, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų auditų metu nustatyti teisės aktų pažeidimai.

Prienų r. savivaldybės taryba 2006 m. rugsėjo 21 d. sprendimu Nr. T3-211 patvirtino Prienų r. savivaldybės administracijos nuostatus. Vadovaujantis šiais nuostatais, savivaldybės administracija: savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pati juos įgyvendina; įgyvendina įstatymus ir Vyriausybės nutarimus, nereikalaujančius savivaldybės institucijų sprendimų; įstatymų nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų bei kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės turto valdymą ir naudojimą; administruoja viešųjų paslaugų teikimą; rengia savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus; atlieka sekretoriato, mero, Tarybos narių ir savivaldybės Kontrolieriaus finansinį, ūkinį bei materialinį aptarnavimą.

Prienų rajono savivaldybės administraciją Centralizuotas vidaus audito skyrius, 14 struktūrinių padalinių (Architektūros ir urbanistikos skyrius, Bendrasis skyrius, Buhalterijos skyrius, Civilinės metrikacijos skyrius, Finansų skyrius, Informacinių technologijų skyrius, Investicijų skyrius, Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius, Socialinės paramos ir sveikatos skyrius, Statybos ir ekonominės plėtros skyrius, Švietimo skyrius, Teisės ir personalo skyrius, Vaiko teisių apsaugos skyrius ir Žemės ūkio skyrius), 1 į struktūrinius padalinius neįeinantis valstybės tarnautojas (Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius) ir 10 struktūrinių teritorinių padalinių (Ašmintos seniūnija, Balbieriškio seniūnija, Išlaužo seniūnija, Jiezno seniūnija, Naujosios Ūtos seniūnija, Pakuonio seniūnija, Prienų seniūnija, Stakliškių seniūnija, Šilavoto seniūnija ir Veiverių seniūnija).

Žmogiškieji ištekliai

Prienų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr. T3-237 „Dėl Prienų rajono savivaldybės administracijos struktūros patvirtinimo“ Prienų rajono savivaldybės administracijos struktūrą sudaro:

7 pav. Prienų rajono savivaldybės administracijos struktūra

Valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius savivaldybėje

2017 m. rugsėjo 28 d. Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-236 patvirtintas didžiausias leistinas Prienų rajono savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius – 156.

2017 m. sausio 2 d. Prienų rajono savivaldybės administracijoje patvirtintos 152 pareigybės, iš jų: 76 valstybės tarnautojų, 76 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis.

2017 m. sausio 2 d. patvirtintos Prienų rajono savivaldybės valstybės tarnautojų pareigybės, kurias 2017 m. kovo 9 d. sprendimu Nr. T3-25 patvirtino Prienų rajono savivaldybės taryba:

- Prienų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus;
- Prienų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo;
- Prienų rajono savivaldybės kontrolieriaus.

Prienų rajono savivaldybės taryba 2011 m. birželio 3 d. sprendimu Nr. T3-70 patvirtino dvi Prienų rajono savivaldybės mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybės:

- Mero patarėjo;
- Tarybos sekretoriaus.

Prienų rajono tarybos 2002 m. liepos 11 d. sprendimu Nr. T3-406 patvirtintas didžiausias leistinas Prienų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojų pareigybių skaičių – 3.

Planavimo sistema

Savivaldybės veiklos planavimas pagal veiklos rezultatų pasiekimo trukmę yra suskirstytas į tris kategorijas: ilgos trukmės – 2011–2019 m. Prienų rajono plėtros strateginis planas; vidutinės trukmės – Prienų r. savivaldybės strateginis veiklos planas; trumpojo laikotarpio – savivaldybės biudžetas.

2011–2019 m. Prienų rajono plėtros strateginis planas patvirtintas Prienų r. savivaldybės tarybos 2011 m. birželio mėn. 23 d. sprendimu Nr. T3-84. Strateginis planas yra susijęs su Prienų miesto bendruoju planu,

patvirtintu Prienų r. savivaldybės tarybos 2010 m. sausio 19 d. sprendimu Nr. (1.4)-T1-5. Jame numatytos miesto teritorinės raidos perspektyvos.

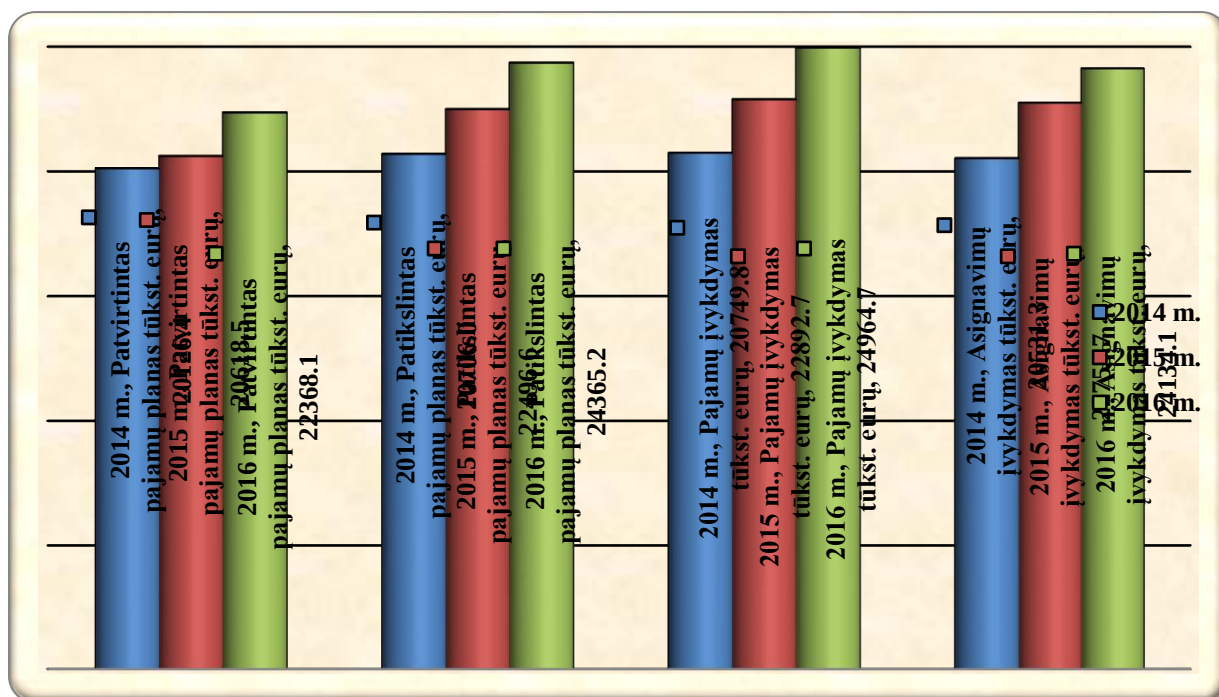
2011-2019 m. Prienų rajono plėtros strateginiame plane išskirti 3 Savivaldybės plėtros prioritetai: Patrauklios verslui ir turizmui aplinkos formavimas; Išsilavinusios, sveikos ir pažangios bendruomenės plėtra; Patogios ir švarios aplinkos užtikrinimas. Prioritetų įgyvendinimui numatyta 13 tikslų ir 40 uždavinių, už kurių vykdymą paskirti atsakingi Savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai ir kitos Savivaldybės pavaldžios institucijos bei įstaigos.

2017 m. atnaujintas ir pateiktas savivaldybės taryboje patvirtinti 2018–2020 m. Prienų r. savivaldybės strateginis veiklos planas, kuris bus atnaujinamas kiekvienais metais. Plane numatyti tikslai ir uždaviniai, kuriuos Savivaldybė ketina įgyvendinti, siekdama ilgalaikių strateginių tikslų, išdėstyti 2011–2019 m. strateginiame plėtros plane. Prienų r. savivaldybės ilgalaikiame 2011–2019 m. strateginiame plane nustatytos veiklos kryptys ir būdai, kaip efektyviausiai panaudoti turimus ir planuojamus gauti finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius vizijai ir misijai vykdyti, numatytiems tikslams pasiekti, taip pat veiklos stebėseną ir atsiskaitymas už rezultatus.

Finansiniai ištekliai

Prienų r. savivaldybės 2014–2016 m. strateginio veiklos plano programų pagrindinis finansavimo šaltinis – Savivaldybės biudžeto lėšos, tačiau įvairiems projektams įgyvendinti pritraukiamas finansavimas iš kitų šaltinių, pvz., Europos Sąjungos paramos lėšos, valstybės biudžeto lėšos ir pan.

2014–2016 m. Prienų r. savivaldybės pajamų planas didėjo (nuo 20126,4 tūkst. eurų 2014 m. iki 24365,52 tūkst. eurų 2016 m.) 2014 m. savivaldybės patikslintas pajamų planas sudarė 20706,0 tūkst. eurų, faktiškai į biudžetą buvo gauta 20749,8 tūkst. eurų pajamų. 2016 m. savivaldybės patikslintas pajamų planas sudarė 24365,2 tūkst. eurų, faktiškai į biudžetą buvo gauta 24964,8 tūkst. eurų. Asignavimų įvykdymas 2014 m. – 20531,3 tūkst. eurų, 2015 m. – 22755,7 tūkst. eurų, o palyginus su praeitais metais padidėjo iki 24134,1 tūkst. eurų.

8 pav. Savivaldybės pajamų ir asignavimų dinamika 2014-2016 metais tūkst. eurų

Šaltinis: Prienų r. savivaldybės Finansų skyrius

Bendras 2016 m. pajamų planas įvykdytas – 102,46 proc. (planas – 24365,2 tūkst. eurų, įvykdytas – 24964,7 tūkst. eurų). Išlaidų planas įvykdytas – 99,05 proc. (planas – 24365,2 tūkst. eurų, įvykdytas – 24134,1 tūkst. eurų).

Per 2016 m. grąžinome dalį paskolų, tai yra 339,2 tūkst. eurų: AB SEB bankui – 34,3 tūkst. eurų, AB DNB bankui – 69,5 tūkst. eurų, AB „Swedbank“ – 138,2 tūkst. eurų, AB Šiaulių bankui – 11,7 tūkst. eurų ir finansų ministerijai (paskola valstybės vardu) – 85,5 tūkst. eurų. Nuo metų pradžios sumokėjome 66,7

tūkst. eurų palūkanų.

Negrąžintų paskolų likutis 2016 m. gruodžio 31 d. sudaro 2646,7 tūkst. eurų.

Savivaldybė 2016 m. gruodžio 27 d. pasirašė kredito sutartį su AB SEB banku. Bankas suteikė kredito gavėjui 79,1 tūkst. eurų ilgalaikių paskolų. Kredito paskirtis finansuoti investicinį projektą „Prienų rajono sausinimo tinklo kai kurių hidrotechninių statinių ir griovių rekonstrukcija“. Per 2016 m. buvo paimta tik dalis paskolos 24,6 tūkst. eurų.

Padidinti asignavimai: kultūros darbuotojų atlyginimų didinimui 43,8 tūkst. eurų, minimalaus darbo užmokesčio didinimui 84,8 tūkst. eurų, pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimui 16,6 tūkst. eurų, finansinei paramai užsienyje mirusiųjų (žuvusiųjų) palaikams parvežti 5,1 tūkst. eurų, padangų utilizavimui 3,2 tūkst. eurų, vietinės reikšmės kelių (gatvių) rekonstravimui, plėtrai ir priežiūrai 1264,6 tūkst. eurų, neformaliajam švietimui (ES) 62,1 tūkst. eurų, įstaigų pajamoms 59,6 tūkst. eurų, nukreiptas metų pradžios lėšų likutis 491,1 tūkst. eurų (Skriaudžių pagrindinei mokyklai 1,0 tūkst. eurų maitinimo išlaidoms padengti, Jiezno gimnazijai 19,5 tūkst. eurų komunalinėms paslaugoms, Balbieriškio pagrindinei mokyklai 15,0 tūkst. eurų komunalinėms paslaugoms, Naujosios Ūtos pagrindinei mokyklai 0,7 tūkst. eurų socialiniam draudimui, Savivaldybės administracijai 115,6 tūkst. eurų iš jų aplinkos apsaugos specialiam rėmimo fondui 90,6 tūkst. eurų, teritorijų planavimui 8,0 tūkst. eurų, komunalinių atliekų tvarkymui 17,0 tūkst. eurų. 339,3 tūkst. eurų nukreipta paskolų grąžinimui.

Metų eigoje sumažinti specialios tikslinės dotacijos asignavimai: mokinio krepšeliui 40,8 tūkst. eurų, socialinei paramai mokiniams 42,7 tūkst. eurų, būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensavimui 3,4 tūkst. eurų, mirties pašalpoms 26,0 tūkst. eurų.

Per 2016 m. buvo nepanaudota ir 2017 m. sausio 4 d. grąžinta į valstybės biudžetą 24 tūkst. eurų tikslinės paskirties lėšų:

1. Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie SADM – 18,6 tūkst. eurų, iš jų pagal programas:
 - socialinėms išmokoms ir kompensacijoms mokėti ir skaičiuoti – 17,2 tūkst. eurų;
 - vaikų teisių apsaugai – 0,4 tūkst. eurų;
 - socialinei paramai mokiniams – 0,5 tūkst. eurų;
 - organizuoti savivaldybėje laikiną nekvalifikuotą bedarbių užimtumą – 0,5 tūkst. eurų;
2. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijai – 4,4 tūkst. eurų (pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimui);
3. Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijai – 0,4 tūkst. eurų;
4. Kitoms valstybės institucijoms, kurios perduoda specialią tikslinę dotaciją 0,6 tūkst. eurų.

Savivaldybės skola 2015 m. pabaigoje – 3087,1 tūkst. eurų. Iš šios sumos 2646,7 tūkst. eurų sudarė išlaidos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimas bankams). Be to mokėtinų sumų kurių įvykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienos – 24 tūkst. eurų. Per 2016 metus savivaldybės mokėtinės sumos sumažėjo 766 tūkst. eurų.

Ryšių sistema, informacinės ir komunikavimo sistemos

Prienų r. savivaldybės administracijos ir seniūnijų veikloje intensyviai naudojamos informacinės ir ryšių technologijos. Visos darbo vietos yra kompiuterizuotos. Veikia 7 tarnybinės stotys, daugiau kaip 150 darbinių stočių, 10 telefono stotelių. Eksploatuojamos įvairios informacinės sistemos: dokumentų valdymo sistema, žemės nuomos mokesčio administravimo sistema, teisinės informacijos sistema, finansų apskaitos sistema, socialinių paslaugų informacinė sistema. Gaunami duomenys iš valstybinių registrų: gyventojų registro tarnybos, SODROS, nacionalinės mokėjimo agentūros, darbo biržos, Regitros, nekilnojamojo turto registro. Savivaldybės administracijos ir seniūnijų darbuotojai yra kelių respublikinių informacinių sistemų (valstybės tarnautojų registro, mokinių registro, statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos) vartotojai. Rajono tarybos nariai aprūpinti nešiojamais kompiuteriais.

Atnaujinta dokumentų valdymo ir buhalterinės apskaitos informacinės sistemos. 2011 m. įgyvendintas „e-demokratijos“ principas, veikia tiesioginė Tarybos posėdžių transliacija, salėje įrengta vaizdo bei garso įrašymo įranga ir balsavimo pultai. Tarybos posėdžius gyventojai gali stebėti tiesiogiai internetu.

Vidaus darbo kontrolė

Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme (2002 m. gruodžio 10 d. Nr. IX-1253) numatyta, kad savivaldybių administracijose turi būti įsteigtos centralizuotos vidaus audito tarnybos.

Prienų r. savivaldybės administracijos Centralizuotas vidaus audito skyrius atlieka nepriklausomą, objektyvią tyrimo, vertinimo ir konsultavimo veiklą, siekiant užtikrinti Prienų r. savivaldybės administracijos, jai pavaldžių ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų veiklos gerinimą.

Skyrius yra Prienų r. savivaldybės administracijos struktūrinis padalinys, išlaikomas iš Savivaldybės biudžeto, tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas Savivaldybės administracijos direktoriui.

SSGG ANALIZĖ:

STIPRYBĖS

Augančios tiesioginės užsienio investicijos.

Veikiančių ūkio subjektų skaičiaus didėjimas.

Išplėtotas maitinimo įstaigų tinklas.

Rajone veikia viena iš penkių pasaulyje esančių įmonių, kurioje projektuojami ir gaminami aukščiausios klasės varžyboms skirti sklandytuvai – UAB „Sportinė aviacija ir Ko“.

Rajone pradėta sėkmingai formuoti verslo rėmimo sistema. Savivaldybė SVV atstovams teikia paramą pagal atskirą Savivaldybės programą.

Palanki geografinė padėtis nedideli atstumai iki žemės ūkio produkciją superkančių ar perdirbančių įmonių.

Rajone veiklą vykdo .vidutinio dydžio šeimos ūkiai

Geografinė padėtis strategiškai patogi turizmo plėtrai – rajonas įsikūręs prie didžiųjų Lietuvos miestų – Kauno, Marijampolės, Alytaus bei kurortinio Birštono miestelio.

Kultūriniai-istoriniai ir rekreaciniai ištekliai užtikrina kultūros paslaugų įvairovę ir gausą.

Vystoma Lietuvoje mažai paplitusi aviaturizmo pramoga, gaminamas unikalus kulinarinio paveldo produktas – midus.

Kompleksinės turizmo paslaugos teikiamos VšĮ „Visuomenės harmonizavimo parke.

Pakankamai išplėtos ir prieinamos švietimo paslaugos.

Aukšta kvalifikacija pasižymintys rajono pedagogai.

Optimizuotas mokyklų tinklas.

Mokyklų bendruomenės įsitraukia į projektinę veiklą.

Didelis darbingo amžiaus gyventojų skaičius.

Pakankamai išvystytas sveikatos priežiūros įstaigų ir vaistinių skaičius.

Didėjantis gimstamumas bei mažėjantis mirtingumas.

Aktyvi bendruomeninių. NVO veikla, jaunimo veikla.

Aktyviai veiklą plėtojantis Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras

Išplėtotą socialinių paslaugų infrastruktūra

Kokybiškų paslaugų teikimas

Kvalifikuoti socialinių paslaugų darbuotojai

Aktyvi sociokultūrinė veikla socialines paslaugas teikiančiose įstaigose

Nėra eilių norint gauti socialines paslaugas

Mažėjantis gaisrų ir gaisruose žuvusių asmenų skaičius.

Didelis skirtingų sporto šakų pasirinkimas, sudarytos sąlygos sportuoti asmenims su negalia.

Sporto renginių įvairovė

Gera išvystyta sporto infrastruktūra Prienų mieste

Kultūrinės veiklos ir profesionalaus meno prieinamumas savivaldybės gyventojams

Išplėtotą renovuoto Prienų krašto muziejaus veikla ir didėjantis jo lankytojų skaičius.

J. Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos paslaugų prieinamumas, elektroninių ir interneto paslaugų plėtra.

Aktyvią neformalaus ugdymo veiklą organizuojančios 3 meno mokyklos, Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras.

Plėtojama jaunimo organizacijų veikla Prienų mieste.

Pakankamas jaunimo užimtumo pasirinkimas mokyklinio amžiaus asmenims.

Esamas Nemuno rajono upių ir ją supančių žaliųjų plotų kraštovaizdis palankus gyvenamajai ir rekreacinei infrastruktūrai vystyti.

Rajone gausu miškų išteklių.

Sąlyginai maža aplinkos tarša dėl ne itin intensyvios pramonės įmonių vykdomos veiklos.

Rajone įgyvendinami projektai vandens ir nuotekų tinklų plėtrai.

Centralizuota Prienų rajono atliekų surinkimo sistema, įdiegta atliekų rūšiavimo sistema.

Centralizuotas šilumos tinklų sistemos modernizavimas.

Biokuro naudojimo skatinimas, modernizuojant / rekonstruojant katilinę / katilines.

Mažas eismo įvykių, žuvusių ir sužeistų asmenų skaičius.

Didėjantis vietinių kelių ilgis, kurių dangą yra asfaltuojama arba pagerinama.
Renovuojami daugiabučiai gyvenamieji namai.
Socialinio būsto plėtra ir jo kokybės gerinimas.
SILPNYBĖS
Mažos materialinės investicijos.
Didėjanti emigracija.
Mažas tiesioginių užsienio investicijų dydis.
Vyrauja mažos įmonės.
Žemas verslumo koeficientas, lyginant apskrities savivaldybių ir apskrities vidurkius. Tai rodo, kad rajono gyventojai nėra suinteresuoti kurti įmones ar veikti pagal verslo liudijimus.
Mažėja laikomų galvijų skaičius
Silpna ūkių kooperacija
Apleista didžioji dalis kultūros paveldo objektų, mažai išnaudojama kita turizmui tinkama infrastruktūra.
Nėra turizmo informacijos centro.
Jaučiama kultūros paslaugų centralizacija Prienų mieste, nepakankamas kultūros paslaugų ir galimybių plėtojimas seniūnijose, rajono pakraščiuose.
Neišplėtotas vandens turizmo ir rekreacinės laivybos plėtrai reikiama infrastruktūra
Nėra Prienų rajoną reprezentuojančių turizmo maršrutų ir neišvystytas pėsčiųjų bei dviračių takų tinklas.
Nesuformuotas patrauklaus turizmui rajono įvaizdis, nevykdoma turizmo rinkodara, neišvystyta turizmo informacijos infrastruktūra.
Mažėjantis mokinių skaičius.
Mažėjantis pedagogų skaičius.
Neatitinka Higienos normų reikalavimų kai kurių mokyklų techninė būklė
Nepakankamas švietimo įstaigų finansavimas.
Kai kuriems mokiniams didelis atstumas iki ugdymo įstaigos.
Didelis bedarbių skaičius.
Mažiausias vidutinis bruto atlyginimas.
Mažėjantis gydytojų skaičius.
Didelis mirtingumo procentas nuo kraujotakos sistemos ligų.
Vienas didžiausių mirtingumų nuo piktybinių navikų.
Socialinių paslaugų sektoriaus finansavimo trūkumas
Ribotas geografinis socialinių paslaugų prieinamumas, socialinių paslaugų koncentracija Prienų mieste
Didelis socialinių darbuotojų darbo krūvis ir maži atlyginimai
Vis dar didelis išlieka socialinės rizikos šeimų skaičius
Transporto priemonių trūkumas organizuojant socialines paslaugas ir tam tikrų neįgaliems asmenims skiriamų techninės pagalbos priemonių trūkumas
Viešinimo apie socialines paslaugas trūkumas
Augantis socialinių paslaugų poreikis, dalies socialinių paslaugų trūkumas.
Nepakankamas vaikų dienos centrų Savivaldybėje skaičius
Didėjantis nusikalstamumas.
Didelė dalis nesportuojančių Savivaldybės gyventojų.
Netolygi sporto ir kultūros įstaigų infrastruktūros būklė.
Mažėjantis lankytojų skaičius profesionalaus meno parodose ir spektakliuose bei kultūros renginiuose, rengiamuose kultūros ir laisvalaikio centruose.
Mažas jaunimo organizacijų skaičius kaimiškose teritorijose ir neaktyvi dalies jaunimo organizacijų veikla.
Nėra atvirų jaunimo centrų ar erdvių.
Sporto, jaunimo organizacijų ir kai kurių kultūros įstaigų internetinių puslapių trūkumas.
Nepakankamas sporto, kultūros ir jaunimo sektorių finansavimas.
Per mažas 19–29 m. jaunimo užimtumo galimybių pasirinkimas.
30 % rajono gyventojų yra neprisijungusių prie centralizuotų vandens ir nuotekų tinklų.
5 % rajono gyventojų yra neteikiama atliekų tvarkymo paslauga dėl pernelyg nutolusių sodybų.
Mažėjantis pervežamų keleivių skaičius.
Didelis kelių skaičius (ilgis), kurių būklė vertinama kaip „bloga“.
Menkai išvystytas susisiekimas geležinkelio ir vidaus vandenų srityje.
Didėjantis asmenų, kuriems reikia socialinio būsto, skaičius.
GALIMYBĖS
Didėjančios materialinės investicijos.

Darbo užmokesčio augimas.
Subalansuotas savivaldybės biudžetas.
Įmonių konkurencingumo didinimas ir plėtra.
Verslumo skatinimas.
Netradicinių ir ekologinių ūkių vystymas ir alternatyvių verslų bei amatų plėtojimas.
Didesnę pridėtinę vertę turinčios produkcijos (vaisių, uogų, daržovių ir t.t.) auginimas, užaugintos produkcijos perdirbimas
Turizmo informacijos centro Prienų rajone steigimas.
Vandens turizmo skatinimas: esamų vandens telkinių išnaudojimas, sustojimo, apžvalgos aikštelių infrastruktūros gerinimas.
Turima viešojo hipodromo infrastruktūra ir jį supančio Harmonizavimo parko potencialas.
Teminių maršrutų sukūrimas ir ekskursijų organizavimas.
Prienų rajoną pristatančio, savito, unikalaus renginio organizavimas.
Patraukliausių turistams objektų atnaujinimas ES struktūrinių ir kitų fondų lėšomis.
Informacinių priemonių, pristatančių Prienų rajono turizmo produktus ir paslaugas, gausinimas.
Turizmo rinkodaros strategijos sukūrimas ir sistemingas jos laikymasis.
Nenaudojamų viešųjų pastatų pritaikymas visuomeninėms reikmėms.
Viešosios paskirties pastatų modernizavimas.
Švietimo įstaigų modernizavimas, techninės bazės atnaujinimas.
Mokyklų veiklos tobulinimas.
Stiprėjantis mokyklų bendruomenių bendradarbiavimas ir įsitraukimas į projektų veiklą.
Organizuojamas mokinių pavėžėjimas į mokyklas (Geltonojo autobuso programa).
Efektyvus darbo rinkos priemonių panaudojimas, mažinant nedarbą.
Įgyvendinti vietinių užimtumo iniciatyvų projektus, remiančius naujų darbo vietų steigimą.
Bedarbių integravimo į darbo rinką verslumo ugdymo bei mokymo paslaugų plėtra.
Sveikos gyvensenos mokymas ir žalingų įpročių prevencija.
Informacinių sistemų sveikatos priežiūros įstaigose diegimas, gerinant paslaugų prieinamumą.
Sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimas, renovavimas, techninės bazės atnaujinimas.
Senstančios visuomenės užimtumo didinimas.
Socialinių paslaugų plėtra (intensyvios krizių įveikimo pagalba, laikino apnakvindinimo, apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos, vaikų dienos centrai).
Tarpinstitucinio ir tarpusavio bendradarbiavimo skatinimas bei viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas socialinių paslaugų srityje.
Savanorystės socialinių paslaugų srityje skatinimas.
Socialinių paslaugų viešinimo plėtra.
Socialinių darbuotojų skaičiaus ir atlyginimų didinimas, kvalifikacijos kėlimas.
Informacinių technologijų socialinių paslaugų sektoriuje diegimas.
Kurti bendruomenines paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams
Kompleksinių paslaugų šeimai plėtra kaimiškose vietovėse.
Socialinių paslaugų gerinimas, materialinės bazės stiprinimas ir infostruktūros plėtra.
Viešojo saugumo užtikrinimas didinant patruliuojančių policijos pareigūnų darbo efektyvumą.
Veiksmai nukreipti į sistemiską gyventojų kūno kultūros ir sporto svarbos suvokimo didinimą.
Mokinių ir merginų / moterų sportinės veiklos skatinimas.
Sporto infrastruktūros modernizacija seniūnijose.
Neformalaus ugdymo plėtra.
Kultūros įstaigų infrastruktūros modernizacija, kultūros paslaugų, edukacijų ir inovacijų plėtra.
Jaunimo organizacijų ir jaunimo savanoriškos veiklos plėtra
Jaunimo verslumo skatinimas.
Aktyvi vietos bendruomenių veikla sporto ir kultūros srityse.
Kultūrinės, sportinės ir jaunimo veiklos viešinimo plėtra Internetu.
Vandentiekio ir nuotekų tvarkymo tinklų plėtra.
Šiukšlių rūšiavimo skatinimas ir vykdymas tarp gyventojų.
Šilumos tinklų modernizavimas.
Dujotiekio tinklų plėtra.
Žvyrkelių asfaltavimas.
Kelių ir gatvių būklės gerinimas ir plėtra.
Viešojo transporto modernizavimas, pirmenybę teikiant ekologiškoms transporto priemonėms.
Viešojo transporto maršrutų optimizavimas.

Visuomeninių pastatų pritaikymas gyvenamajai paskirčiai.
GRĖSMĖS
Menka vartotojų perkamoji galia.
Sudėtingos kredito gavimo sąlygos.
Nepalanki ir nuolat besikeičianti teisinė aplinka.
Dideli mokesčiai ir papildomų mokesčių įvedimas.
Gretimų rajonų stambių ūkių ir bendrovių konkurencija.
Dirbamos žemės trūkumas, didėjanti žemės ir žemės nuomos kaina.
Kultūrinio turizmo išteklių kokybinis ir kiekybinis nykimas.
Unikalių turizmo paslaugų ir produktų bei turizmo informacijos stygius.
Nemažėjantis turizmo sezoniškumas.
Didesnis besiribojančių teritorijų (ypač Birštono ir Trakų rajono) turizmo potencialas, nelygios konkurencinės galimybės.
Mažėjantys turistų srautai.
Statybos reglamentų spragos, žemės atkėlimo procedūros.
Mažėjantis besimokančių asmenų skaičius.
Mažėjantis kvalifikuotų darbuotojų skaičius.
Darbo jėgos nesugebėjimas adaptuotis prie besikeičiančių rinkos sąlygų ir poreikių.
Didėjantis sveikatos priežiūros paslaugų poreikis dėl senstančių gyventojų ir didėjančio sergamumo.
Socialinių darbuotojų skaičiaus mažėjimas dėl mažų atlyginimų
Transporto paslaugų įtaka socialinių paslaugų prieinamumui
Žalingų įpročių gausa Savivaldybėje
Nedarbo, skurdo ir alkoholizmo sukeltos socialinės problemos
Visuomenei senstant socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikio ir išlaidų augimas.
Didėjantis nusikaltamumas dėl augančio nedarbo ir mažėjančių gyventojų pajamų.
Mažas gyventojų fizinis aktyvumas, lemiantis blogėjančius visuomenės sveikatingumo rodiklius.
Nepatraukli kūno kultūros ir sporto veikla dėl blogos sporto infrastruktūros būklės bei jos trūkumo kaimiškose seniūnijose.
Gyventojų motyvacijos stoka dalyvauti vietinėje kultūrinėje ir sportinėje veikloje.
Sporto darbuotojų skaičiaus mažėjimas dėl mažų atlyginimų. Kultūros sektoriaus darbuotojų senėjimas ir kvalifikacijos neatitikimas.
Kultūros situacijos ir svarbos suvokimo priklausomybė nuo politinių ar asmeninių nuostatų.
Finansavimo tvarkos pakeitimas neformalaus ugdymo įstaigoms ir nesugebėjimas prisitaikyti.
Patirties stoka plėtojant jaunimo užimtumo veiklą.
Didėjantis oro užterštumas dėl didėjančio automobilių srauto.
Didėjančios išlaidos vandens ir nuotekų tinklų remontui dėl blogėjančios jų būklės.
Atliekų ir šiukšlių kiekio didėjimas.
Didėjančios išlaidos energetikos tinklų remontui dėl blogėjančios jų būklės.
Blogėjanti kelių būklė.
Prastėjanti gyvenamųjų pastatų būklė.